

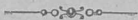
Lækgo du suddok dudnji andagassi
addujuvvum?

Okta gačaldak buokaidi.

Čali engelas bisma
I. C. Ryle.

Sámegilli jorggali Ruotagielaš
G. F. Lund.

Sigerfjorast 1909.
Prentejuvvum „Nuorttanaste“ prentemrakkanusast

Daggo bokte geiggijuvvu digjidi okta ucca girjas, maid dat bæggalmas engelas bisma J. C. Ryle læ su aigest olgusaddam, ja mi læ jorggaluvvum ædnag gielaidi, maidai Ruotagilli. Valddet dal, rakis Samek, dam girje, lokket dam ja bigjet daid duottavuodaid, maid dat girje sistesdoalla din vaimoidædek ala.

Bisma Ryle læi okta daina stuoremus bargin Hærra vinegardest sikke arbmo-addaldagai ja angervuoda bælest. Son oli su sarnides ja girjidesguim gukkelidi go ænas oasse daina æra bargin lavvijek ollit. Dal læ son su bargos loapatam; mutto son sardneda ain su æallagides bokte dam suddoi jabme mailbmai.

Sigerfjorast januar manost 1909.

Usteblašat

G. F. Lund.

Lækgo du suddok dudnji andagassi addujuvvum?

Mon čalam digjidi mu manačidam, dastgo din suddok læk digjidi andagassi addujuvvum su nama diti. (Joh. 2, 12)

Ustebam, maid jurdašak don, go logak ja gulak daggar gačaldaga: »Lækgo du suddok dudnji andagassi addujuvvum?» Vejolaš læ, atte don ik ibmerd dam gačaldaga aitosas ja duotta oaivvela, ja læ maidai vejolaš, atte don riékta burist ik liko dam gačaldakki. ja damditi jærak: »Gænbe mon læm vahagattam? Gæsa læm mon boastot dakkam? Maid læm bagjelduolbmam, ja man oudast darbašam mon andagassi addujume?»

Mon vastedan dudnji: Andagassi addujubine, man birra mon dast sarnom, i læk mikkege ædnamlas, mutto almalaš. Mon im jæra dust, lækgo olbmuk dudnji andagassi addam daihe lækgo si du vašalažak; mutto mon jæram, lækgo don du suddoidad andagassi ožžom addujuvvut Ibmelest. Dat læ mu siskaldæmus savaldak dam duodalaš gačaldaga bigjat du vaimo ala: »Lækgo don okta armetuvvum siello?»

Udno munji ustebam du darkelvuodad, go mon dal sarnodam duina dam duodalaš avdnas birra, man guoratallam i goassege šadda ila arrad. Mi læp gieskad gullam, moft koleradavdda Ruošacædnamest læ duhatid saddim agalašvutti, ja moft ædnandoargastusa bokte Lulle-Italiast čuođe duhatak ovta igjadimost njielas-tuvvujegje ællid logost erit. Maidai

dak buok gievramusak fertijek gobbetet, go Ibmel su suormas likkastatta. Dak buoremus ja bæggalæmus doaktarak fuobmajek dalle, atte sin dietto ja buok sin koanstak čei læk manenge. Si gavdnek, atte si læk aibas famotemek ovtage eritrottet jabmema njielost. Mutto go mi læp dal ain ællemen, de læ mist stuora sivva gitet Hærra dam armo oudast, atte son suovva migjidi arbmoaige. Mi berrišæimek duodalažat jurdašet min dilamek birra. Gi dietta? Satta farga minge vuorro boattet. Maidai minge havdek sattek farga ravastuvvut. Vai dal dat jurda dudnji šaddaš burist-sivdnadussan, de aigom mon Ibmel væke bokte du oudi bigjat.

1. suddoi andagassi addujume darbašlašvuoda.

Buok olbmuk læk suddolažak dam basse Ibmela oudast ja darbašek damditi sust suddoi andagassi addujume. Dat, gutte i dieđe ja dovda dam, i læk vel boattam arvvedet, maid dat sadne kristalašvuotta maksa. Aido jure dat læ kristalašvuoda abc, atte olmuš boatta doyddat su rivtes diles ja gaskavuodas Ibmel čalmin.

Mi læp buokak stuora suddolažak.

Suddolažžan riegadæimek mi, ja suddolažžan læp mi loaktam min beividæmek gidda dam boddo ragjai. Mi læp bahak nuorravuodamek rajest ja oudast gavllui. Dam moraštatte duotavuoda fuobmap mi hui arrad juo vel dam uccemus manastge, damditigo suddo arvotes rasse oidnulassi ouddanboatta oktanaga jierme ouddanemin.

Dat ouddanboatta alma alma mange baha ouddamærkatagage; dastgo min vaibmo læ ollaset čađabaidnujuvvum ja billašuvvam suddo mirkost ja læ okta aja buok bahai, nuftgo bæstamek ješ duođasta ja cælkkä čielggaset (Math. 15, 19.) Mutto go dal jabmem, dat agalaš jabmem læ suddo balkka, de ferttep mi jogo oažžot suddoidæmek andagassi Ibmelest, daihe agalažat lapput.

Mi læp buokak min suddoidæmek diti ansašam dam agalaš jabmema. Mi læp Ibmeta basse laga bagjelduolbman. Mi æp læk dakkam su dato mielde. I gavdnu i oktage Ibmet basse loge-bakkonest, mi i dubme min. Jos mi daid æp bagjelduolma dagoi bokte, de mi dam dakkap sani bokte, ja jos dat i dakkajuovu sani bokte, de dakkap mi dam jurddagi bokte alelassi. Jos mi ječaidæmek gæččalep Math. čad kapital mielde, de gavdnap mi, atte i læk oktage, gutte ječas satta frian cælkket. Go læ dal mæreduvvum olbmui okti jabmet ja mañnel ouddanloaidastet Ibmeta likkamčettom duomostuolo ouddi, de ferttep mi jogo oažžot suddoidæmek oažžot andagassi addujuvvut daihe agalažat mannat gađotussi.

Go vazašam min oaivvegavpuga olmuš-rigges balgai alde, de oaiman mon čuđi ja duhati mielde olbmuid, gæk buokak læk mudnji abmasak. Muttomak sist vazašek havskevuoda diti, čerak fast sin dakkamušaidesek diti. Muttomak orrok čajetøeme riggesen, ærak fast vaivašen. Muttomak vugjek sin čabba vavnoidæsek siste mu mædda, ærak fast gaček vaze, Buokain læ su ječasek doaimma, su ječas mærrer, mæsa son gilvotalla, ja

man mañpai son aibaša, ja mak læk mudnji aibas abmasak. Mutto ovta dinga dieđam mon vissaset, go mon oainam sin doaimatusaidesek siste: Si læk buokak suddolažak. I læk i oktage Ibmet čalmin vigitæbme daihe vanhurskes, i fal i oktage olmuš. I læk i oktage siello dam stuora olmuš joavkost, gutte i ouddal jabmema fertte rokkadallat suddoides andagassi, jos dam i daga, de fertte son dam olgomuš bæivve bajas-čuožželet agalaš hæpaden, dušše jabmen diti dam agalaš jabmema.

Go mon jurddagidam siste oainam min ædnama davven madast ja nuorttan væstast, ferttiin mon dovdaštet: Davvemus gæččerajest madde-muš gæččerajest, rađđejægje rajest truono alde dam fastemus bagjelduolbme ragjai giddagasast, sikke abmasak ja si, guđek dabe læk riegam, riggak ja vaivašak, læk buokak, juokke okta, suddolažak. — Mi læp galle obba stuora nama ožžom mailme našonai gaskast. Mi saddep skipaidæmek buok mailme abi rasta, ja min galvok dolvvujuvvujek ollo rikaidi mailmest. Aldagasdola čuovggasin læp mi gavpugidamek siste nubbastuttam ija sœvdnjadasa miesta olles bæive čuovggasen. Ruovddemađi bokte læp mi jottem-aigamek oanedan vel gukes matkidge dam muddoi, atte čuođe jage dastouddal lifči læm vægjemættom dam jurdašet. Telegrafai čađa mattep mi saddet jurddagidamek čuđi milai mielde moadde minutast. Ja buokak ferttep mi cælkket, atte oudanæbme læ stuores læmaš; mutto min koanstai ja dieđoiguim, buok min bajashutkujuvvum avkalaš dingai ja rakkanusaiguim, buok min oappan

olbmai ja stataolbmaiguim, æp læk mi almaken nubbastuttam, min almu-ga luondo, ja min ænam i læk alma-ken uceeb go ouddal okta suddost devddujuvvum ænam.

Jos mon ouddasam lebbim dam dabalaš mailme karta, de ferttim mon cælkket dam sæmma. Manikkenassi oasé obba cœdnam jorbbadasast mon gæcœadam, de gavnam mon bagjel buok olbmui vaimo ovtadaga, d. l. ollaset billašuvvam ja Ibmelest amas. Suddo læ buok Adam manai mielde-riegadam davdda. I læk vela oktage cœiekkæ cœdnam alde gavdnujuvvum, gost suddo ja bærgalak i radde, vaiko læ galle ædnama assin stuora erotus æra daf-hoin, nuftgo gævatusast, stuoresvuo-đast ja vieroin, de almaken oidnu bir-ra buok sin lutte okta imašlaš ok-tasaš dovddomærkka, namalassi dat uddo dam mirkolaš gærbmaš gaskestæme rajest, suddo. Enropa, Asia, Afrika ja Amerika, Grønland ja Indien, Ruošaædnam ja Australien, London ja Paris, Petersborg ja Mosk-va, Berliu ja Stockholm, Amsterdam ja Peking, buokak guddek dam sæm-ma uddo-mærka ječaidœsek lutte ja læk dam dafhost gutteg guoimesek la-ganak. Hærra dollačalbme gæcœa vuo-las min ædnam jorbbadasa ala, go dat bæivaša birra manna, ja maid oaidna son, David dasa vasteda: »Si læk buokak eritgaiddam, buokrak-kan billašuvvum; i læk oktage, gutte dakka burid, i vela okta-ge.« Sal. 14, 3.

Mu ustebam, don gutte logak daihe gulak dam! Ik daide don dasa likot. Mon im galle æped in eisege, atte dat ædnagi mielast orro læmen jallavuottan dam lakai sardnot. Æd-

nagak vissa jakkek, atte ila gukkas mon manam, go nuft sarnom; mutto gula vela ja guoratala darkkelet, maid mon cælkam, ja dasto oažok ješ dub-mit, lægo dat mikkege æra go buttes duottavuotta, maid mon sarnom.

Mi læ, jæram mon, vela dam buoremus kristalažage ællem min gas-kast? mi ærago okta gukkes raiddo vaillevuođain ja ollesmœttomvuođain. Apostol Jakob cœlkka: »Mi jorralep buokak ædnag dafhoin.« Jak. 3, 2. Æpgo mi bæivalažat fuobma, atte nuft læ? Æpgo mi dovda, atte mist dagakætta bacca dat, mi berresi dak-kujuvvut, mutto dakkujuvvut šadda dat, mi Ibmel laga vuostai læ? Man dadde min osko læ hægjo ja uce manga have! Man cœaskes min rakis-vuotta Ibmei ja lagamužži! Man uc-can min buorredagok læk! Man load-ne dadde maidai læ min angervuotta vuoinalaš dingain! Ja man dievva vaillevuođain min kristalaš vagjoluš! Man oadne ja farga gurrijuvvum læ gierddavašvuotta! Min vuollegašvuot-ta, ješječamek biettalæbme, dietto, ai-bašæbme dam maŋŋai, mi almalaš læ, min bæivalaš rokkadus, min halidus Ibmel armo maŋŋai, Bassevuoina maŋ-ŋai, vuoi dadde, man uccan buok dak min lutte læk. Salomon i læk goas-sege visasæbbo sane ja stuoreb duotta-vuođa cælkam go dam: »I læk ok-tage olmuš ædnam alde, gutte buore dakka ja i suddod.« Sard. 7, 24.

Mi læ gal vel dam buorremus kristalažage dakko ærago suddo, go dat riehta dutkujuvvu. Dat læ nuft-go Lutherus cælkka, i mikkege buo-reb go okta cœuovgge suddo. Mutto jos dat dajatus du mielast orro ila

garas ja vuollanatte, de don almaken uccemusad ferttek guorraset, atte min buoremus dagok læk ollesmættomak ja bissuk daggaren; dastgo ašše, manditi mi daid dakkap matta læt boastot, ja dago ollašubme matta læt dievva vaillevuodain. Jos vel dat buok darkkeloemušge i mate oaidnet maidege vailevuodaid min dagost, de almaken, go dat vikkijuvvu Ibmela väktaškoalast, gavdnu ila gäpasen, ja go dat gæčaduvvu alme šærradvuoda čuovggasist, de dat gavdnujuvvu dievva dielkoin je vaillevuodain. Min dagok læk čaccegoaikanasa lagaš, mi galle go olmuš dam ala gæčča, orro nuft šælggad læme; mutto go stuorrodamglase bagjeli bigju, de oidnu, atte læ dievva buttesmættomvuodast, damditi læk David sanek bogstavalažat duodak: I læk oktage, gutte buoredakka, i fal oktage.

Ja gi læ dalle Hærra, min Ibmel, dat Hærra, gutte ovtain gæčastagain oaidna bagjel buok min gæinoid, ja gæn oudast mi gærde galggap logo dakkat obba min ællemæmek oudast, jogo buoire daihe baha dat læžžä læmaš, mak læk su erinoamaš ješvuoda lagek? Basse, basse, basse, dat læ dat agalaš stuora namma, mi addujuvvu sudnji daina basse vuoinain, gæk lagamusat birastattek su truono ja balvvalek su (Es 6, 4, Alm. 4, 8.) Dast gullu, dego i lifči vejolaš ovtain sanin olgusælkket dam mađohes aladvuoda ja stuoresvuoda Ibmela hærvasvuodast.

Okta su profetain cælkka: »Sust læk nuft buttes cælmek, atte son i mate gæččat baha ala alma rangaskaetta ja i väje gæččat varnotesvuoda guvlui alma väketkaetta.« Hebr. 1, 13.

Mi adnep engelid bassen ja sagga æmbo aleduvvum sivdnadussan go mi læp; mutto bibal cælkka, atte Hærra ollesmættomvuoda daihe vige gavdnu su engelides lutte. Joh. 4, 18. Mi imaštallap mano ja nasti čuovggasa; mutto mi lokkap basse cællagest: »Gæčča, vela ješ manno i læk šælggad, ja nastek æi læk buttasak su cæalmi oudast.« Job 25, 5. Mi adnep alme dam čabbasæmus ja buttasæmus oassen Ibmel sivdnadusast, mutto maidai dam birra cælkka bibal: »Almek æi læk buttasak su cæalmi oudast.« Vuoi ustebam, mak læk dalle mi du cæalmi oudast ærago varnotes suddolažak.

Duodai læ dat aigge migjidi guoddet buok alla jurddagid ječaidæmek birra, mi berrip gieda bigjat njalbma-mek ala ja dovdastet dego Abraham: »Mon læm muoldda ja gudna.« 1 Mos. 18, 27, ja nuftgo Job, go son celki: »Damditi valdam mon buok ruoktot ja gađam muoldai siste.« Job 42, 6, ja nuftgo Esaias, gutte cælkka: »Mi šaddaimek nuftgo buttesmættom buokrakkan, ja min vanhurskesvuotta nuftgo duolvvaduvvum bivtas.« Es. 64, 5, ja vinag nuftgo Johannes: »Jos mi eælkkep, atte mistilæk suddo, de bættep mi ješječæmek, ja duottavuotta i læk min siste.« Gost læ dal dat olmuš dam stuora ællema girjest, gutte satta æra cælkket go dam: »Mudnji læ vaibmolađesvuotta dāpatuvvam.« Mi læ dat audogas joavkko apostalin, profetain ja martyrain, mak læk si buokak ærago okta lonistuvvum joavkko, armetuvvum suddolažak? Duodai, æp mi oktage mate

oera cælkket, go atte mi læp stuora suddolažak, ja damditi darbašep mi stuora ja valljogas suddoi andagassi addujume buok min suddoi oudast.

Damditi berrik don, rakis ustebam, guorraset, atte must læ riekta, go mon cælkam, atte dat vuostas gapalak duotta kristalašvuodast, dat vuostas lavkke jorggalussi, læ, atte mi darbašvuoda dovddap suddoidæmek andagassi oažžot. — Suddo læ okta noadde, ja dat fertte mist valddujuvut. Dat læ okta buttesmættomvuotta, mast mi ferttip buttestuvvut. Dat læ okta bagjelmaeralas vægge, mi fertte maksujuvvut. Dat læ okta varre, mi čuožžo min ja alme gaskast, dat fertte eritožžujuvvut. Audogas læ dat olmuš, gutte dovdda buok dam su vaimos siste vuostai cælkekettes duottavuottan ja šuokka lonastusa manjai; dastgo dat vuostas lavkke albmai læ čielggaset oaidnet ja dievvaset dovddat, atte mi læp ansašam helveta. Mi oažžop damditi valljet, jogo suddoi andagassi addujume daihe agalažat gađotussi mannat.

Mutto gæča ja mærkaš maidai, man harvak dak olbmuk læk, guđek dovddet dam duotta kristalašvuoda luondo, vaiko læk riegadam ja assek kristalaš ædnamest. Si arvvalek, atte dat læ galle, go si girkoš mannek oappam varas dovddat olbmuk gædnegasvuodaid ja ječaidæsek moridattem varas buri dabidi ja sivo ællemi. Mutto si vajaldattek, atte dak bakenlaš filosofak lifče mattam cælkket aito dam sænma sigjidi; dastgo mi oaidnep historiain, atte Pláto ja Seneca oapataiga mattajegjidasasga daggar oapatusaid, mak duottavuodast berri-

segje oažžot min jakkečuode kristalaš gielestegjid, suollagid ja jukkid čiegnalet hæpanaddat. Vare mi buokak boadašæimek dovddat, atte kristalašvuoda stuoremus dovddomærkka ja dam alla mavvolašvuotta orro dam bestujume gaskaoamest, maid dat falla juokke gattavaš suddolažži. Dat læ evangelium hærvastvuotta ja stuoresvuotta. Dat vuostaivaldda olbmuk ja bajasbajeda su aito nuft hægjo, go son læ. Dat ječas vuoleđa dam čiegnašæmus bodnetesvutti, masa suddo læ olbmuk vuogjodam ja falla ječas su dobbe bajasgæstet. Dat falla sudnji ovta gaskaoame, mi læ famolaš su bahast væketet, ovta famolaš, stuora gaskaoame stuora bahavuoda vuostai, ovta stuora ja olles andagassi addujume stuora jabmem ansašægje suddolažaidi.

Ustebam, mon rokkadalama du obba mu vaibmovuodostam, atte don darkkelet dam guoratalak, erinoamačet, jos don dam ragjai ik vela læk dam ala jurdašam nuft duodalažat, go dat min audogasvuoda ašest berre jurdašuvvut. Ale jake, atte dat læ okta ja sænma, jos don dovdaš daihe ik dovda du silod dile Ibmek oudast ja darbašvuoda bæstai. Ašše dast i læk uceeb go agalaš ællem daihe agalaš jabmem. Gæččal juo juobe ovta gærdege oapatet ječad vaimod dovdat. Čokkan vuolas ja alge jaskis mašost ja ovtaskasvuodast jurdašet, mi don læk Ibmek čalmi oudast! Gæččal juobe dušše ovta bæivege du jurdagidad sanidad ja dagoidad gæčadet, ja vikke daid Ibmek sane vævta alde! Dubme ješječad gudnalažat ja vuogjadet, nuft atte don dam stuora duobmobæive ik šadda Ibmelest dubmijuv-

vut! Vuoi vare don dadde Jobain oapašik rokkadallat: »Adde mudnji diettet mu bagjelduolb-mamam ja mu suddom!» Job. 12, 23. Vare don dadde dovddat boa-đašik dam stuora duottavuoda, atte du kristalašvuotta ilæk manenge avkken, nuft gukka go dust i læk suddoi andagassi addujubme.

II.

Alggop midal nubbadassi ouddanbigjat ja čilggit dudnji, moft suddoi andagassi addujubme ožžujuvvu.

Mon ravkam dust dal erinoamaš darkkelvuoda, go dam alla ja duoda-laš aše birra sarnom. Jos mi dal jurdašep, atte dust hallo læ armo ja sud-doi andagassi addujume maŋŋai, maid berrek don dalle dakkat? Gosa berrek don mannat? Maggar geidnoi berrek don loaidastet? Obba ašše orro dam vastadusa alde, maid don daidi gačal-dagaidi oažok.

Berrekgo don mannat papai ja sardnedegji lusa ja dorvastet sin ala? Si æi mate addet dudnji suddoi andagassi addujume; si mattek dušše muit-talet, gost dat læ gavdnat. Si mattek galle ouddan bigjat dudnji ællem lai-be; mutto ješ ferttek don dam borrat. Si mattek dudnji čajetetrafhe gæino; mutto ješ ferttek don dam ala man-nat ja dam miekde vagjolet. Judalaš papain i læm fabmo spitaldavdast buoredet; mutto go buoccek legje buo-reduvvum, matte si diedtet, atte spi-talažak legje buttasak. Nuft i læk mistge vahašge fabmo andagassi addet suddoid gutteguimidasamek. Mi mat-tep dušše diettet addet, gæk dak læk, guđek suddoi andagassi addujume læk ožžom. Berrekgo don luottet sakra-

mentai ja kristalaš girikko asatusai ja vieroi ala? Æi dakge mate dudnji skappot suddoi andagassi addujume, vaike man viššalet don daid anašik. Dokkalaš ja rivtes ano bokte sakra-mentast apasmattujuvvu vissaset galle osko ja arbmoaddaldagak lassanek, mutto dat i daga suddolaža vanhurs-kesen ige eritsikko boastodago. Vaiko don vel obba du ællemad čađa buok sodaabeivid manašik Hærra bævddai alma Jesustaga vaimost ja alma goi-kotaga su maŋŋai, de dat šadda dud-nji dušše loseb duobmon. Nuft mai-dai Ibmel sane gullamin, vaiko bæiva-lažat manašik sarne gulddalæmen, de dat gulddalæbme du i bæste, jos vaib-mo læ amas Jesusi.

Jos don luotak du ječad buri dagoi ala, du rievkalašvuodađ, du rok-kadusaidad ja addaldagaidad ala, de dakge æi goassege mate dudnji skap-pot almerika, dak æi mate du stuora suddovælge Ibmel lutte makset. Dak læk buokrakan aibas ollesmættomak ješaldesek, ja man ollo æmbo dasto Ibmela dollačalmi oudast, ja dak duš-še stuurrodek du vælge ja oudastvas-tadusa olgomuš bæivvai; dastgo dam buoremus bargost, dam čabbasæmus dagost i læk mikkege mavsoalašvuodađ ja tiinistusaid ješaldest, jos dat i baso-tuvvu Jesusa ansašæme bokte; dastgo Jesus Kristus, bæstamek, celki su mattajegjidasas: »Go di lepet dak-kam buok daid dingaid, mak digjidi læk goččujuvvum, de celkket: Mi læp avkeštes balv-valægjek; dastgo mi læp dak-kam dam, maid mi læimek gæd-negasak dakkat.»

Daihe aigokgo don luottet du gat-tamušad ja buoradusad ala, du morra-

sidad ala dam vassain ællemaigcst ja du burid aiggomušaidad ala? Daidak don jurdašet, atte go don dam rajest buoredak du ællemad, de dat rakis Ibmel ja vaibmolades ačče galgga læt dudnji arbmogas? Vuoi, rakis lokke, jos dat galgga læt du doaivag vuodžo ællem ja jabmem siste, de cælkam mon dudnji Ibmel namast, atte du doarja læ dego gaskat dogjujuvvum soabbe. I vissa duobmar frialuote bagjelduolbme damditi go son gatta su bahadagos. Olles appe gadnjalin i mate buttestet ja jeđdet ovtta suddost duolvvaduvvum, rafhetes vaimo. Dam matta aivestassi Jesus suddolažai bæste dakkat.

Go sa berre dalle olmuš mannat armo oažžom varas? Gost matta olmuš gavdnat dam aodogassandakke davvera, suddoi andagassi addujume? Gula, ustebam! Ibmel væke bokte aigom dudnji dam muittalet. Gavdnu galle okta visses ja njulggis goidno dam davveri, ja dat læ mu vaimo siskemuš savaldak juokkehažži, gutte jerra dam gæino. Dat gæidno læ dat dievas mannalaš dorvastæbme Jesus Kristus, min vaibmolades bæstai ja aidno gaskaolbmai ja soabatægjai. Don loaidastak dam gæino ala, jos don bijak du silod buok daina sudoin Kristus ja julgi oudi, jos don aibas hæitak luottemest du ječad buri dagoi ala, ja dam sagjai dorvastak Kristus ja vanhurskesvutti, su dagoi ja gelbolaš ansašeni ala. Dat læ dat aidno vuodžo ja nana ancor, man ala olmuš matta luottet. Okta vuodžo, ni agalažat bisso likkakætta, vaiko vel albme ja ædnam duššaba. Loaidast dam gæino ala, de oažok don olles andagassi addujume buok du sud-

doidad oudast. Dam Jesus birra addek buok profetak dam duodaštusa, atte juokkehaš, gutte osko su ala, galgga oažžot suddoi andagassi addujume su nama bokte. « Ap. dag. 10, 23. »De lekus dat digjidi diettevas, di olbmak ja vieljak,« celki Paulus Antiokiast, »atte su bokte diedetuvvu digjidi suddoi andagassi addujubme, ja gutte osko su ala, son vanhurskesen dakkujuvvu.« Ap. dag. 13, 38—39. »Su siste,« čalla Paulus Kolossensalažaidi, »læ mist lonastus su varai bokte, suddoi andagassi addujubme.« Kol. 1, 14

Min Hærramek ja bæstamek Jesus Kristus læ su jabmemes bokte ruosa alde, su stuora rakisvuodastes ja vaibmoladesvuodastes addam olles ja rigges mavso min suddoi oudast. Ruosa alde oaffarušai son ječas, gillai ja jami, son dat vanhurskes vanhurskesmættomi oudast, son dat sivatæbme gillai ja jami sivalažai oudast, son fidni olles andagassi addujume buokaidi. Nuft atte dal læ dat stuora davver oažžomest juokkehažži, gutte vaimostes dam halida. Dam lakai læ son »guoddam min suddoid,« Es. 53, 11, »eritvalddam min suddoid,« Joh. 1, 29, »buttestam min erit min sudoinæmek, Ebr. 1, 3, »sæiledam suddoid ja gokčam varredagoid.« Dan. 9, 24.

Ja dal læ bæstamek, Jesus Kristus, valljijuvvum ja mæreduvvum oaivvamužžan ja bæsten, addem varas buokaidi, guddek duotta vaimost, dam anetek, suddoi andagassi addujume. Ap. dag. 5, 31. Su gieđast læk helvet ja jabmem čoaivddagak. Alm. 1, 18. »Oaivvamušvuotta læ su oalge alde.«

Es. 9. 6. Son læ uksa, ja buokak, guđek su čađa sisamaunek, galggeek audogassan šaddat. Ap. dag. 5, 31; Alm. 1, 18, Joh. 10, 9.

Ovtain sanin cælkket, Kristus læ oastam migjidi olles suddoi andagassi addujume. Son læ dakkam buok, mi dakkujuvvut galgai, gillam buok, mi gillajuvvut galgai, maksam buok, mi maksujuvvut galgai min soabatam diti Ibmelin. Son læ garvesen rakadam migjidi vanhurskesvuoda biktasa min čihatam diti. Son læ rabastam æle čacceagjaga min buttestam diti erit suddost. Son læ vuclasnjæiddam juokke ærrosæine min ja Ibmel gaskast, son læ eritvalddam hettetusaid ja jalggim gæino, nuft atte dat buok stuoremus ja fastemus suddolaš matta ruoktot maccat Ibmel lusa ja gagjujuvvut. Buok læ dal garves. Suddolaš i darbaš dal ærago oskot Jesus ala, de læ son audogas, i darbaš dal ærago borrat, de son gallana, go son rokkadalla, de son oažžo, go son ječas bassa, de son buttasuvva.

Ja osko, ovtagerddasaš osko, læ dat aidno gaibbadus sikke mudnji ja dudnji oažžom diti andagassi addujume. Mi oažžop Jesus lusa boatet aivestassi nuftgo suddolažak, losidattujuvvum min suddoidamekguim, aido daggaražžan oažžop mi dorvastet su ala, vuoinadet su bokte, doarjot ja ječamek giddadoallat sust, min doaivomek bigjat su ala ja obbe sillomek oskeldet su gitti.

Dat læ buok, maid Ibmel gaibbeda mist ja maid son goččo min dakkat. Dat olmuš, gutte dam dakka, son vissaset gal audogassan šadda. Su boastodakko sudnji andagassi addujuvvu, ja buok su bagjelduolbmamak

eritvalddujuvvnjek sust Juokke olmuš, gutte dam lakai osko Jesus ala ja adda ječas su halldoi, oažžo buok su suddoides eritsikkujuvvut ja adnujuvvut ollaset vanhurskesen. Dam olmu suddo læ eritvalddujuvvum ja dam siello læ buttes Ibmel čalmi oudast, vaiko man buttesmættom ja faste dat ain oudal læžai læmaš.

Osko læ dat stuoremus gaibbadus dam suddo nakkarest bajasgoccam suddolažast, osko, i dietto. Olmuš matta læt okta vaivaš, diettemættom suddolaš, gutte hui uccan dietta girji ja oapoi birra. Go sust fal dam mađe dietto læ, atte son gæino gavdna Jesus ruosa lusa ja dasto duodai jakka atte Jesus matta ja aiggo andagassi addet sudnji su suddoid, de læ dat visses atte son albmaj boatta. Kristusa dovddat læ vuoddo ja čiekkagædge buok kristalaš dittoi.

Osko, cælkam mon, i jorggalus. Olmuš galle oažžo læt vagjolan dam govddis gæino alde, mi agalaš dubmitussi doalvo, gidda dam boddo ragjai, go son vuostas have gulai evangelium sardneduvvumen; jos son dasto dam sarne vuolde morida ja algga su varnotesvuodas oaidnet ja aibašišgoatta Jesus manjai, de oažžo son dallanaga dorvolažat boatet Jesus lusa, aido daggaren go son læ, ige ovtage čalbmeravkkalæme hælbadet. Aido dat læ jorggalusa alggo.

Mon ain gardom, osko, i bassevuotta. Olmuš matta ječas dovdat suddost dievva juolggevuodost oaiivečokki ja aibas dokkemættosen audogasvutti; mutto dat i læk hettetusan, atte son armo i oažo, jos son fal mendo gukka i ajatala boattemest min

almalaš Noa, Jesus Kristus, nana arka
sisa, atte son su ječas buoredam bar-
goin orro læme ječas mielast buore! un
šaddam, son berre dallanaga boattet
Jesus lusa jure daggar go son læ. Go
son vuost læ boattam ja Jesus su oaž-
žo aidardet, gal son dasto šadda buor-
re ja basse. Osko Jesus ala dakka
min andogassan, ja Jesus varra bassa
min buttesen buok suddost.

Rakis lokkek! Mon rokkadalam
ja ravvim din, vai di epet divte ječai-
dædek čagjadattujuvvut ja dolvvujuv-
vut erit dam nana vuodost, man ala
min alle doavvo læ huksijuvvum, na-
malassi dam vuodost, atte osko Je-
sus ala læ dat okta aidno, mi
darbašuvvu min vanhurskesen
dakkujubmai. Čuožo bisovažat
dam vuodo alde, jos don silod rafhe
aigok adnet. Mon oainam ædnagid
vagjokeme morašlaš mielain ja bavčas
vaimoin givsedægje æppadusa siste,
damditi go sist vaillo čielgga dietto
dam birra, mi osko læ. Si gullek,
atte dat vanhurskesen dakke osko læ
bargolaš rakisvuoda siste ja dugjo æl-
lema bassevuoda. Go si dal æi dalla-
naga ja oktan manost gavna dam je-
čaidæsek lutte, de orro sin mielast, at-
te sist i obba lækge osko. Si vajal-
dattek, atte dak dingak læk osko šad-
dok, mutto i osko ješ. Mutto nuft
uccan go olmuš matta ovta muora
jabmen adnet damditi go dat dallapa-
ga vuostas bæive go læ gilvvujuvvum
i guodde šaddo, lika uccan oažžo ga-
tavaš siello cæpedet su oskos, vaiko
vel dallanaga i oainege šaddoid; dast-
go šaddoid dugjo Hærra, daðemielde
go osko vaimost læ, damditi addam
mon dudnji, lokke, dam raðe, atte
don giddadoalak dast, atte du anda-

gassi addujubmai ja vanhurskesen
dakkujubmai gaibbeduvvu dušše dat
okta, namalassi osko Kristus ala.

Mon galle burist dieðam, atte
lundolaš ja oððasistriegadkættes olb-
mu vaibmo i liko dam oppoi; dastgo
dat manna aibasrak dam dabalaš ib-
mardusa vuostai, mi olbmui lutte lav-
ve læt kristalašvuoda birra. Dat oap-
po i adde olbmui vebašge saje su je-
čas dagoi bokte maidege tinet daihe
ansašet. Olmuš siðasi galle Kristus
lusa boattet juobe vebašge mavsoin
gieðast, ouddamærka diti su ječas riev-
talašvuotta, su buorre gævatus, su ga-
tamuš ja su buorre vaibmo. Daina
čuvvggis, mutto værre mintain, mi i
manenge dokke lbmela čalmi oudast,
dainago dat i læk mikkege osko šad-
doid, aiggo dat vaivan olmuš rieppo
almaken oastet su vanhurskesen
dakkujumes ja suddoi andagassi addu-
mes. Mutto Bassevuoigna oapata mig-
jidi æra, ja dat læ atte mi vuost buok
oudemusta galggap oskot. »Dat,
gutte osko Jesus Kristus ala,
i galga lapput.« Joh. 3, 16.

Muttomak celkkek, atte dat oap-
po fertte læt aibas boastot; dastgo dat
dakka gæino albmui govd Tagen ja gæ-
pasen. Mon balam, atte jos dak olb-
muk, guðek dam celkkek, guorrasifče
duottavuoda, de si gavnašegje, atte
dat fargabut læ ila baske ja dam gaib-
badus ila lossad. Mon jakam maidai,
atte læ sagga gæppasæbbo skenkkit
stuora ruttasumina girkoj ja sardne-
stoboi bajasrakadæbmai, daihe vel ol-
loge gillat go vuostaivalddet dam van-
hurskesvuoda, mi oskost boatta dego
varnotes gærjedægje vuostaivaldda
dam addaldaga, mi sudnji geiggijuv-
vu, ja dam lakai alma mange ansaš-

kætta boattet almai nuftgo okta jabmemest bestujuvvum suddolaš.

Muttomak celkkek, atte dat oappo læ jallavuotta ja biedđam. Mon vastedam: Dam sæmma dagje olbmuk dam oapo birra 1900 jage dastouddal, ja læ odne, aido nuftgo dalle læi, uecan avkke dam oapo vuostaičuožžot; dastgo duhatak ouddamærkain čajetek, atte dat oappo læ Ibmelest. Duodai i lifči galle oktage æra oappo mattam čajetet daggar famolaš dujid go dat ovtagærddan sardne dam fria suddoi andagassi addujume birra osko bokte Jesus Kristus, mailme bæste ala.

Dam hærvas oapo siste læi apostali fabmo, go si vagjolegje bakeni gaskast ja sardnedegje dam odđa religiona. Dam stuora bargo algategje muttom vaivaš fiskarak ovta bagjelgeččujuvvum loavkest ædnam alde, ja daina nubbastutte si mailme gavatusa. Obba Roma-riki adde si — oažžo dagjat — æra hame. Si gurrijegje daid bakenlaš tempelid, nuft atte æppeibmelbalvvalus fertti heittujuvvut, dat hagjosi ja nogai aibas. Mak legje dak værjok, maiguim dak gæfhes Jesusa mattajegjek sotte? — Dat i læm mikkege æra go dat ibmašidakke oappo dam fria suddoi andagassi addujume birra osko bokte Jesus Kristus ala.

Dat læ dat oappo, mi bagjel 300 jage dastouddal, dam buristsivdneduvvum reformašon aigest, videdi su almalaš čuovggases Europa ædnami bagjel ja addi dam ovtaskas munki, Martin Lutheri, famo dorgidattet obba dam romalaš girkkko su vuodđodusaides alde. Su čielgga ja vaibmoičuoce sarni bokte, nuftgo maidai su čalagaj bokte loggasegje ja gačče čuob-

masak olbmui čalmin. Suddo lakkek, maiguim sin sielok legje čadnujuv- vum, cuovkas časkujuvvujegje. Ja man bokte dugjoi son dam ibmaša? Gost oažoi son dam famo? Dat i læm mikkege æra go sardne dam fria oskost suddoi andagassi addujume birra Jesus Kristus ala. Dam bokte læi sust fabmo ja vuoitto.

Dat læi maidai dat oappo, mi addi odđa hæga dam engelas girkoideb jakkečuode gaska rajest, go Whitefield ja dak guokta vieljača Wesley ja Berridge ja Venn goccategje bajas olmušvuoina dam audogas- mættom nakkarest ja fuollamættom- vuodast aalle hægast ja bargost sin dollek Jos sardnestuolost ja æra baikin bæssa čuogjat ovtagærddasažat dat fria suddoi andagassi addujube Kri- stus varast, de helvet poartak æi gal- ga vuoittet dam bagjel. Gostikkenas- si dat oappo hilggujuvvu ja julgi vuollai dulbmjuvvu, de dam baikest šadda gintaljuolgge farga eritsird- juvvut. Dasa bacca dasto dušše hæg- gates rumaš, mi farga fertte vuolas- gaččat. Damditi allop mi goassege vajaldatte, atte Ibmelela særvvegodde ilolænuš bæivek ja likkolænuš aigek lok, go Jesus Kristus, dat russinavlli- juvvum, maidnujuvvu ja rameduvvu nuftgo dat aidno audogasvuoda vuod- do ja aja. Mon læm visses dam ala, atte girkkko daihe særvvegodde læ duš- še dalle avkken ja buristsivdnadussan mailmest, go son buok æra oapoi bag- jel bigja dam stuora oapo suddoi andagassi addujume birra Je- sus Kristus varast.

Vela odnege dam bæive oidnu- juvvu dat oappo buok æra oapoi ektoi

læmen okta fabmo, mi okto nagada moivvit bærgalaga rika. Muittaluvvu, atte dallego dak vuostas miššonærak saddijuvvejegje sardnedet, atte Grønlandi, atte Grønlanda assek bisso likkadkætta, nuft gukka go dak miššonærak sardnu dušše sivdnadusa ja min vuostas vanhemi jorralusa birra; mutto go si gulle sardneduvvumen lonistægje rakisvuoda, gillamuša, russinavilijunie ja jabmema birra, de šolgidegje sin garra vaimok dego muotta gidđabæivača liegga suodnjari oudast.

Jos mi olbmuidi sardnedep audogasvuoda sakramentai bokte, ja jos mi særvvegodde aledep æmbo go Kristusa, gutte læ særvvegodde oaivve, ja jos mi čiekkap soabatusa oapo — de dat gal uocan morraš bukta bærgalakkii; dastgo su rika dalle rafhest bisso. Vaiko galle nuft læ, atte sakramentak æi berre hilggjujuvvut, mutto adnujuvvut sin sajestæsek, almaken æi galga dak bigjujuvvut Kristusa sagjai; dastgo gaskaomi adde læ stuoreb go gaskaoamek. Mutto jos mi sardnedep olles Kristusa, d. l. danen, manen son læ Ibmelest min diti, dakkujuvvum, ja jos mi sardnedep fria andagassi addujume birra, de dalle farga satan hirmadet sutta; dastgo son dietta, atte sust læ dušše ucca aigaš radđet. Muttom sardnedægje muittali okti, atte son gukkes aige lei sardnedam burid dagoid ige maidege era, dassačigo son maqašassi fuobmai, atte su čonggalmasast i gavdnu oktage aidno olmuš, gi lei šiega ja sivolaš, ja atte su særnek læk læmaš aibas duššas. Mutto go son vimag nubba stutti su oapatamvuoges ja algi sardnedet Kristusa rakisvuoda suddolažaidi, de šaddaj stuora likkatuš daid jab-

ma davti gaskast ja okta famolaš moridus ja jorggalus algi.

Kristus soavatus-sardne læ dat aidno. mi nagada addet rafhe dam atestuvve oamedovddoi ja mašo dam moraštægje silloi. Nuft gukka go olmuš læ suddo nakkarest ja morraštæga su diles diti, de i læk sust darbašvuotta dam oppoi. Mutto go son morrana su audogasmættom dilest de i læk mikkege æra, mi su rafhai bukta go dat soabatus varra, mi Golgatast nuaile suddoi oudast golgai.

Arvedmættom læ mudnji, manditi muttomak nuft oavarak læk, atte evangelium sardnedægjen ja religion oapatægjen bigjek ječaidæsek alma mange dovdotaga vaimost dam oapa duottavuodaid ja famo. Mon dafhostam ferttim dovdastet, atte mu balvulus šaddaši lossis noadđen, jos must i lifči loppe ja vaimo halidus sardnedet dam fria suddoi andagassi addujume. Dat lifči mudnji okta surggis gædnegasvuotta ja varnotes fidno oappaladdat buccid ja jabmid, jos mon im ožuši cælkket: »Gæča, Ibmel labba!« Osko dam Hærra Jesus Kristus ala, de šaddak don audogassan. Dat oappo dam fria suddoi andagassi addujume birra læ — oažžo olmuš dagjat — dam kristalaš oapo olgiš gietta. Adde migjidi dam oapo ja mi læp famolažak. Daina mattep mi dalkodet olbmui sieloid. Go dat eritvalddu mist, de læp mi dallanaga famotæmek, dego lifčimæk labmašuvvam, æp væje æmbogo manna, mi voggast vælla. Mi mattep galle lokkat ovta mærreduvvum logo rokkadusaid ja čadainannat olles raido cermoniaid (dabid); mutto buok daigum æp læk mi buoreb go Samson, mannelgo son vuoktalokkoides

læi massam. Min fabmo læ mannam. Æp sate mi šat sieloidi maidege jeđ-đetusaid addet æpge maidege burid sigjidi juokket.

Ustebam, mon rokkadalam du, atte don vaimolažat ja duođalažat guoratalak dam, mi dal læ celkkujuvvum. Mon dafhostam im hæpanadda ouddandoallamest dam fria suddoi andagassi addujume osko bokte Kristus ala, vaiko man ædnagak bijašegje vuostai. Mon dast im hæpanadda, dastgo šaddok sardnok dam oapo bæloštussan. Dat oappo læ dugjum daggar dujid, maid i mikkege æraid læk nagadam. Dat matta ėajetet dabid buoradusa, maid i laka, i rangaštus, ige mailmalaš eisevaldi gietta læk nagadam oažžot. — Koansta ja jakke-čudi dietto-olbmai guoratallam ja smiettam bissok aibas famotæbmen ja gælotæbmen dasa. Nuftgo dak vildasæmus jiermetæmek mielatemi asylain buorebut jaskodek, go singuim lađđaset mænnoduvvu, aido nuft læk maidai dak boarkanus ja ænemusat galĕĕom suddolažak šaddam vuoi metæmek dego smava manak, go sigjidi læ celkkujuvvum, atte Jesus rakista sin ja aiggo andagassi addet buok sin suddoid. Burist mon galle dal arvvedam, manne Paulus, go son læi loapatæme su girjes Galatalažaidi, fakkistaga su dovdoides luiti olgusboottet dai singuim: »Mutto dat lekus gukken must erit ramadallat, ærebgo min Hærramek Jesus Kristus ruosast.« Gal. 6, 14. Duođai kruvno læ gaĕĕam erit dam kristalaža oai-vest, gutte eritgaidda vanhurskesen dakkujume oapost osko bokte ja dam luoitta mannat.

Alma don dal oainak, man dat

læ darbašlaš, atte dallanaga algak jærrat aldad, lækgo don du vaibmosad ožžom bestujume evangelium? ja lækgo don jeĕad lutte dovdam maidege dast, mi dam ragjai læ celkkujuvvum. Jesus ja osko su ala læ dat aidno gæidno aĕe lusa. Dat olmuš, gutte dam jakka, atte son gæppasæbbo balgga mielde bæssa paradiasi, galgga garde gavdnat, atte son hæpadlažat læ jeĕas bættam. I mate oktage bigjat æra vuodo audogasvutti jabmemættom sieloidi go dam, mi bigjujuuvvum læ, ja man birra dam girjest stuora vaillevuoda ĕađa læ sardnujuuvvum. Dat siello, gutte ovtagærddan osko bokte duosta loaidastet dam vuodo ala, læ audogas. Mutto sust, gutte i ĕuožo dam bavte alde, i læk i aigest ige agalašvuodast mikkege nana vuodoid.

Maidai læ darbašlaš, atte don darkkelet bærraigæĕak, maggar sardnedegjid don manak gulddalet, dat læ maidai ašše, mast olmuš berre varrogasvuoda adnet. Ballamest læ, atte gavdnutjek daggar ĕoaggaluuas-baikkek min aige, gost Kristus dat russinavlijuuvvum i gavdnu sarne siste. »Si læk erit valddam mu Hærra, ja mon im dieĕe, gosa si læk su bigjam.« Jurdaš damditi darkkelet bærrai, man ĕoaggalmassi don orromsaje valdak daihe valljet vuoiqalaš sidad. Vikke buok dam vævta alde: Sardneduvvugo dast Jesus ja dat fria suddoi andagassi addujubme osko bokte su ala? Vaiko bænkak, mai alde ĕokkak, lifĕe man lidnas, vaiko lavla lifĕi man ĕabbes ja vaiko man ollo stuđerijuuvvum sardne lifĕi, — jos dat buttes oappo soabatusa ja Kristus evangeliuma birra i læk bæivaš dam tempelest ja bajasrakadusast, de ale

cegge bajas du lavod dasa; mutto cælke nuftgo Isak: »Dast læ muorra ja dolla, mutto gōstlæ labbes?« Læge visses dam ala, atte dobbe i læk dat rivtes baikke du silloi.

Ustebam, jurdaš dal buok dam ala, ja don galgak visesvuodain mæn-nodet. Mon læm gæēčalam bigjat du čalmi ouddi gæino agalaš ælleni. Mon læm cækkam dudnji, gost suddoi andagassi addujubne læ gavdnamest. Varot, amak don — go fīria suddoi andagassi addujubne dudnji fallujuvu — du ječad fuollamčettomvuoda diti dam nistetet, ja don agalaš gađotussi manak.

3. Dal aigom mon goalmadassi apasmattet buokai sin, guđek dam divras davver mañjai aibašek — sin suddoi andagassi addujume.

Mon jakam, atte dak linjak šaddek lokknjuvvut čednagin, guđek sie-loidæsek siste dovddek, atte sin suddok æi læk vela andagassi addujuvum. Mu vaimo siskemuš halidus læ, atte juokke daggar siello alma hælbakætta algaši aldsesis ožudet dam davvera. Vai mon buoremusat matašim avkken læt daggar sieloidi, aigom mon Ibmel væke bokte čajetet, man lakai daihe moft si galggek suddoi andagassi addujume oažžot ja buok čera hčervas vuoiggadvuodaid.

Adde dal mudnji du darkkelvuodad, ustebam, dam bodda, go mon gæēčalam dudnji čajetet daid davverid, maid evangelium sistdoalla, go dat migjidi dieđeta fria suddoi andagassi addujume. Mon im sate galle nuft ollaset, go mon datošim, digjidi dam ouddanbigjat. Kristusa riggesvuodak læk guoratallamættomak. (Ef. 3, 8.) — Mutto alē

jorggal ječad suorgganemin erit mu sarnest, dappam diti du vaimod dam duoje oudast, de don dalle ik sate dam stuora duobmobæive bæloštet ječad daina, atte don ik diettam, moft dat galgai ibmerduvvut.

Jurdaš dal vuost, atte dat andagassi addujubmelæ stuores ja olla vidaset. Gula, maid cellema oaivvamuš ješ cælkka dam birra:

»Buok suddok andagassi addujuvujuk olbm̄ui manaidi, vela bilkkadusakge, man stuora bilkkadusaidd si vela sarnoček.« Mark. 3, 28.

»Jos din suddok læk nuftgo purpur, de dak galggek šaddat vielggaden nuftgo muotta; jos dak læk ruoksa-dak nuftgo skarlagen, de dak galggek šaddat nuftgo ullok.« Es. 1, 18.

Jos vela din bagjelduolbmamak lifče æmbo go vnovtak din oaivest, go næstek alnest, go lastak vuovdest, go rassečalmek čednam alde ja saddočalmek appe gadin, de galggek dak almaken buokrakkan andagassi addujuvut. Nuftgo suddo-ulle čacek Noa aige bagjelbadde ja gokče vela daid buok alemus varrečokaige, de matta vela æmbo Jesus Kristus varra gokčat ja eritčiekkot din suddoid stuora ædnagvuoda. »Su varra buttesta buok suddoid. (1 Joh. 1, 7.) Vaiko orroge du mielast, dego du suddok lifče diamantgriffalin sisačallujuvum du vaibmotaval ala, de matta almaken Jesus divras varaiguim buok eritsikkujuvut ja javkkaduvut Ibmel vælggegirjest. Paulus rekenasta min ouddi gukkes raido fastes suddoin,

maid Korintalažak legje dakkam ja cælkka maŋŋel: »Daggarak legje muttomak dist, mutto dilepet bassujuvvum, dilepet bassendakkujuvvum, dilepet vanhurskesendakkujuvvum Hærra Jesus nama ja min Ibmelæmek Vuoinabokte.« 1 Kor. 6, 11.

Vidasæbbo læ dat suddoi andagassi addujubme olles. Dat i læk nuftgo gonagas David andagassi addujubme su bardnai Absaloni, gutte dušše oažoi lobe ruoktot maccat su vanhemæduamasas, mutto gonagas muodoi i bæssam oaidnet. Ige dat andagassi addujubme læk nugo muttomak oalgotek, dušše maŋŋai-adem rangastusast ja friacælkkem dast. Dat læ nuft olles, atte dat, gutte dam vuostaivaldda, suitta dam, dat læ šaddam su oabme, ja Ibmela cælmest læ son dego son i lifēi goassege suddo-dam. Su boastodagok læk eritsikkujuvvum. »Nuft gukken gonuorttaguovllo læ erit oarjen, nuft gukken adda son min varredagoidlat misterit. (Salm. 103, 12.) I gavdnu dam olbmui šat mikkege dubmitusaid. Ačče oaidna su dal Kristusin ovtastattujuvvum ja gavdna sust buorre-dokkalašvuoda. Bardne oaidna su garvotuvvum ja činätuvvum su vanhurskesvuoda biktasi sisa ja cælkka: »Don læk aibas čabbes, mu ustebažžam, ja i dust læk mikkege littoid.« (Salomon Allalavl. 4, 4). Mädnujuvvum leku Ibmel dam oudast go nuft læ. Mon læm visses lam ala, atte jos vel dot buok buoremusge min sarvest galgaši eritsikkot jos vel i æmbo go ovtta suddo dielko, de son agalaš ællem i ožuši, damditi go son dam i oa-

žo erit goassege. Jos dat buok bassamus Adam manna gæčcalifēi vaiko man uccan ječas ansašæme oudanbuktet, de dat i dokkeši manenge Ibmel cælmī oudast. Jos Noah, Daniel ja Job lifēe ferttim eritsikkot jos vel i æmbo go ovtta bæive suddo dielkoid, de si æi lifēe goassege šaddam audogassan. Mutto gittujuvvum leku Ibmel dam oudast go son læ buok dakkam, vai mi suddoi andagassi addujubme oažžop, i læk baccam mikkege, maid mi galgašæimek dakkat. Jesus læ dakkam buok, ja olmuš i darbaš arago olgusgeigget su guoros gieđas, de oažžo son dam cælkkemættom stuora davvera nufta.

Dat andagassi addujubmel læ fria, dat i læk masage čadnujuvvum olbmui bælest. Dasa i læk čuolbmadvuvum mikkege »jos«, nuftgo Salomon andagassiaddujubme læi su vielljasis Adonai, go son celki: Jos son aiggo šaddat šiega olmajen, de i galgga gæččat vuoktačalbmemege su oaivest ædnami.« (1 Gon. 1, 52). Damditi ik darbaš don mielad buktet mange lagan mavso daihe duodaštusa dasa, atte don læk gelbolaš daihe, atte dust læ vuoiggadvuotta Ibmel vaibmoladesvutti. Jesus sitta dušše ovtta duodaštusa, ja dat læ, atte don obba vaimostad dovdastak, atte don læk suddost čada-billašuvvam ja agalaš jabmema aisašak. Son bovde du oastet nufta alma ruđataga vine ja mielke sust.

Ja son čilgge, atte dat, gi datto, valddet oažžo ansaškætta ællem čacest Ahn. 22, 17. Son vuostaivaldda nuftgo Daved Adullan biejos juokkehaža, gutto læ hađest, gutte deddujuvvu vælgest ja gutte lossa mielast

læ 1 Sam 22, 2 Lækgo don okta suddolaš? Darbašakgo don bæste? Boađe dalle Jesus lusa aito daggaren go don læk, ja du siello galgga ællet.

Dat stuora davver, man birra mi sardnop læ maidai okta fallu-juvvum andagassi addu-juvme.

Mon læm lokkam muttom gonagasai historia, guđek æi obbanassege læt viššam gullat maidege andagassi-addujume daihe arnetæme birra, nuftgo ouddamærka diti dat engelas gonagas Henrik dat 8ad, son, gutte i sæstam i olbmaid ige nissonid, ja Skotlanda gonagas Jakob dat 5ad, gutte goassege i mattam addet Douglassi (muttom alla ammat-olbmai) armo. Mutto buok gonagasai gonagasast læ ollaset ja æralagan miella, Son bovde olbmuid lusas boattet, vai son oažžo addet siggidi armo ja andagassi addujume. »Digjidi, di olbmak, čuorvom mon, ja mu jiedna čuogja olbmui manaidi«. Sanel. 8, 4. Dal nabbo, di buokak, guđek lepet goikost, bottet čaci lusa«, Es. 55, 1. »Jos guttege goikka, son bottus mu lusa ja jukkus«, Joh. 7, 37. Bottet deiki mu lusa buokak guđek barggabetet ja lepet losidattujuvvum, ja mon addam digjidi vuoinadusa.« Math. 11, 28. Alma dat mataši læt migjidi stuoremus jeddetussan dušše gullat, atte læ vejolašvuotta suddoidæmek andagassi oažžot addu-juvvut; mutto go mi dal oaidnep ja gullap, atte Jesus ješ bovde min lusas boattet aito dam varast, atte son bæssa migjidi andagassi addet min suddoid ja mi vnoinast juo oaidnep, moft Jesus giedaides gæigota min

vuostai gæssem varas min lusas, moft Ibmel bardne, min lonestægje ja bæste, vuost bajasocca suddolaža, oud-dal juo go suddolaš su ala læ alggam jurdašet — de alma dat matta læt okta famolaš apasmattem ja cælke-mættom jedđetuš avčom iloin čuovvot su bovddema.

Mi berrep maidai muittep, atte Jesus læ gærgos dallanaga addet andagassi. Mon læm lokkam muttom olbmai birra, guđek læk læmaš hui gaggadak andagassi addet, daggarak, guđek illa læk andagassi addam. Muttom boares engelas gonagas i lavviin loppedet Calais assen hæga sæstet, ouddal go si botte su lusa harcebadin čæbatest ja su droneg čibides alde rokkadalai armo sin oudast. Mutto Jesus, min bæste, læ buorre ja armolaš ja rakislaš buokai vuostai, guđek su ravkkek. »Son læ dat, gutte eritvaldda værredagoja manna bagjel-duolbmama mædda.« Mik. 7, 18. Dubmet ja rangastet læ aibas su dato vuostai. »Son idato, atte guttege galgga lapput, mutto atte buokak boađase jorggalæbmai.« (2 Piet. 3, 9.) Su stuoremus savaldak ja halidus læ, »atte buok olbmuk saddase audogassan ja boađasegje duottavuodadovddoi.« 1 Tim. 2, 4. Son okti čieroi dam oskaldasmættom Jerusalem bagjel. »Nuftduodai go mon ælam, cælkkæ Hærra, Hærra, im mon liko dam ibmelmættoma jabmemi, mutto dasa, atte dat ibmelmættom jorgida eritsu gæinostes ja ælla. Jorgideketerit, jorgideketerit din

baha gæinoinædek! Dastgo manne aiggobetet di jab met Israel viesso. Vuoi ustebidam, mi maidai oažžop ilolaš dorvastemin lakkanet armo truono oudi, son. gutte dam alde čokka, læ cæmbo gærggad migjidi armo addet, go mi læp gærggadak dam vuostaivalddet.

Suddoi andagassi addujubme læ maidai okta gæčaluvvum andagassi addujubme.

Duhatak ja fast duhatak læk occam andagassi addujume Kristus lutte, ige oktage sist læk ruoktot mæcam daina vaiddalusain, atte su vaimo buolle rokkadus læi duššas, damditi go su gaibadus i gullujuvvum. Suddolažak buok namain ja našonain, buok laganin ja dilin dam armo uvsala læk goalkotam, ige oktige læk celkkujuvvum: Ik don bæsa sisa. Sakæus dat vanhurskesmættom duollar, Magdalena, dat bæggalmas fuorra, Saulus, kristalažai vašotægje ja doarradalle. Petrus, su Hærras ja mæistares biettalægje, Judalažak, guđek higjidegje ja russinavllijegje rafhe oaivvamuža, dak æppeimelbalvalægje, Athenalažak, dak furušægje Korintatalažak, dak ovtagærddanes ja daidemættom Afrikanalažak, dak varai mnñai goikke Nyselanda dalažak, dak vaivaš Hottentottarak, dak goalos Grønlandalažak ja vela manga, manga æra veivæn suddolaža dam buok groavvamus bakenvuodast læ duostam oskot sin sillosek bestujume ja ællema Kristusa loppadusa ala ja dam lakai vuostaivaldam dam fallujuvvum suddoi andagassi addujume. I læk oktage, gutte duššas læ boattam loppadusaide,

ige oktage læk gattam dam. Ustebam rakis, jos dat gæidno, maid mon dast dudnji čajetam lifēi ođas, ja dam alde oktage ouddal i lifēi vagjolam, de lifēi dust ašše ballat dam ala loaidastæmest. Mutto dat gæidno i læk ođas, dat læ okta buist gæčaluvvum gæidno. Ædnag vagjolegji juolgek læk dam alde duolbman ja buokai luodak čajetek ovta guvllui mamalassi alme vuostai. Kristusa vaibmoladesvuoda kammar i læk vel goassege gavdnum guorosen, ællema čacceagjak goikke sieloidi æi læk goassege goikkam.

Suddoi andagassi addujubme læ maidai goasikonassi garves. Buokak guđek Jesus ala oskuk, čaddek dallanaga vanhursen dakkujuvvut sin suddoinæsek ja »buok dast, mast di epet mattam vanhurskesen dakkujuvvut Moses laga bokte, vanhurskesen dakkujuvvut su bokte juokkehaš, gutte osko«. Ap. dag. 13, 39. Sæmma bæive go lappum bardne gatamušain ja sanardemin ruoktot bođi ačē vissoi garvotuvvui son buoremus biktasidi ja oažoi suorbmas su giētšasis ja gabmagi su julgidasas. Luk. 15. Sæmma bæive go Sakæus vuostaivaldi Jesusa, gulai son daid jeddejegje sanid su njalmest: »Ođna bæive læ dam vissoi dāpatuvvam bestujubme.« Luk. 19, 9. Sæmma čalbmeravkkalambodost go Daved celki: »Mon læm Hærra vuostai suddodam,« diediti Natan sudnji Ibmel namast: »De læ dalle maidai Hærra eritvalddam du suddo«. Sæmma bæive go don vuostas gærde batarak Kristus lusa, šaddek du suddok buokkrakken eritsikku.

juvvut. Suddoi andagassi addujubme i læk okta dinga, mi dobbe guk-ken orro, ja maid olmuš æska manga jage gæcest matta doavvot, atte son oažžo. I, mutto dat addaldak læ nu lakka, atte don dasa matak ollet go-asikkenassi. Dušše fal osko, ja dat læ dallanaga du oabme. »Gutte osko, son i dubmijuvvu. Joh. 3, 18. Dallanaga, go don algak Hærra ala oskot, valddujuvvu dubmitus dust erit. »Gutte osko barne ala sust læ agalaš ællem.« I dast čuožo, atte son galga oažžot ællema, mutto atte sust læ agalaš ællem. Dat læ juo šaddam su oabmen, nuft vissaset dego son lifēi juo almet, vaiko son dam i oainege su lundolaš čalmidesguim. I oktage galga oalgotet ja jundašet, atte suddoi andagassi addujubme læ dam oskolaža lagabust olgomuš bæive, go dat læi dam vuostas boddo, go son algi Jesus ala oskot. Oskolaža olles bestujubme suddo famost ja vaddost lakkana gal sudnji jagest jakkai æmbo ja æmbo, mutto su suddoi andagassi addujubme ja su vanhurskesendakkujubme læ su obmudak dam boddo rajest, go son rubmašin ja sieloin addi ječas su bæstes ja lonistægjes, Jesus Krisus halddoi.

Loapadassi læ suddoi andagassi addujubme okta agalaš andagassi addujubme, ja dat læ buok buoremus. Dat i læk daggar andagassi addujubme, go dat, maid Sime Davidest oažoi, nuft atte Ibmel valdda ruoktot mannel go læ addam. I læk Ibmelest daggar vaibmolake. Jos don okti Kristus siste læk vanhurskesendakkujuvvu, jos du namma okti læ ællem girje sisa čallujuv-

vum, de læ dust agalažat bistevas vuoddo du vanhurskesendakkujubmai. Ja dam vuodo alde i eritsikkujuvvu du namma goassege. Basse čala muittala nigjidi, atte Israelest læi daggar Ibmel, gutte »andagassi addi sin vørredago, ige šat æmbo muittam sin suddo.« (Jer. 31, 34.) »atte son suppe suddoidsu sөлgesduokkai.« (Es. 38, 17), »atte son aiggo suppet buok min suddoid abe čieg-čalassi.« (Mik. 7, 19.) Ædnagak arv-valet, atte ši ovtá bæive mattek læt vanhurskesendakkujuvvu ja nubbe bæive fast dubmijuvvu — ovtá bæive olgusvallijuvvu Ibmel mannan ja nubbe bæive abmasak »loppadusa littost« — ovtá bæive alme arbolažak ja nubbe bæive bærgalaga balvvalæg-jek. Mutto mon im gavna dam bibalest — nuftgo Ny-Zelandalaš celki muttom katholikalaš pappi: »Mon im oaine dam girjest.« Mon jakam, atte dat audogasvuotta, maid Jesus falla evangelium siste, læ okta agalaš audogasvuotta.

Rakis lokke, mon læm dai du ouddi bigjam dam suddoi andagassi addujume luondo, mi evangeliumest fallujuvvu dudnji. Dat, mi læ celk-kujuvvu, læ galle uccan ja olles-mættom ja læ sagga hoegjo dam ektoi go mon lifēim savvam. Ænas oasse læ baccam cælkečetta, damditi go dat læ vægjemættom dam cælkket. Dam stuoresvuotta olla bagjel buok dam, maid olmuš matta vuododet ja olguscælkket. Almaken læ must dat jakko, atte dam mađe læm sattam cælkket, atte læm dudnji darbašvuodá čajetam suddoi andagassi addujume oažžot, ja mon im dieđe maidege

buorreba dudnji savvat go dam, atte don nuft jottelet go læ vejolaš valdašik dam davvera oabmenad. Aigge læ oadne, ja jabnema boddo læ migjidi buokaidi diettemættom, vaiko dat læ juokkehažži mist visses ja vælttamættom. Anakgo don dam uccanen daihe daggar arvotes aššen, atto alma balotaga mattet jabmemin gavnadet, alma mašotesvuodataga jurdašet dam olgomuš duomo ala ja rafhalaš ja ilolaš vaimoin dam jottelet lakkanægje agalašvuoda vuostai vagjolet? Dam alma don ik satte dak kat. I alma goit daide du mielast orrot, atte læ joavddelasvuotta jurdašet dam boatte agalašvuoda ala ja dam stuora lokkodakkambæive ala, go don dovdak, atte du rubmaš ja vuoiņa naveak uccanek, ja go du muitto boatta dat bæivve, go don galgak oudanloaidastet dam buoksuogardægje mailme duobmar ouddi, go son girjid rabasta. Don suddo ja mailme manna, ik alma sate don suddoi andagassi oazotaga læt buore mašost ja rafhest, go don jurdašak dam stuora čeoaggalmas bæive ala, go buok olmušvuotta Adam rajest dam buok maņemus riegadam olbmui ragjai galggek oktičeoagganek, ja si buokak galggek oaidnet su, gæn čalmek læk nuftgo dollanjuokčamak, su gutte oaidna vaimo siskemuš lanjai sisa, ja su njalmest gullat buok, maid si læk dakkam, vel daid buok ænemusad beitujuvvum čiegos suddoige. Ik sate don siello, gæst rafhe Ibmelin i læk, cælkket: Mon im bala mastege, mu suddok læk anddagassi addujuvvum, mu vælgge læ maksujuvvum, ja duobmar Jesus Kristus læ mu usteb, mu viellja, gutte læ mu suddo

vælgge maksam su divras varaines. Dak sanek mattek celkkujuvvut dušše daggar sieloin, gudek osko bokte læk suddoi andagassi addujume vuostaivalddam.

Daggar olmuš čuožžo boasto alde. Go Ibmel moare ravdnjik vuolas golgetek ja biegak šuvvek ja barok maraidemin bagjel baddek, vel dallege bisso Ibmel nana viste, ja su juolgge i njalakaste.

Daggar olmuš læ bæssam ovta nana arka sisa. Go gærde dat maņemus dola suddo ulle eritdoiddela buok sivdnadusa ædnam alde, de dat i guoska sudnji; mutto varjaluvvum buok baldosin, ja gattijuvvum buok vahagin, dolvvujuvvu son su ačes rika sisa dam agalaš audogasvuoda almalaš orromsajedi.

Okta daggar armetuvvum Ibmel manna assa buorre suogjalusa vuolde ja nana ladnest. Go Hærra Ibmel gærde boatta mailme dubmet suorgatusain, ja olbmuk alggek čuorvvot varidi: »Gaččet min ala!« ja allagasaidi: »Čikket min su moare oudast!« de galggek dak agalaš rakisvuoda dingak birastattet dam armetuvvum sielo, ja garradalcke galgga mannat su oaive bagjel alma su vahagattentaga. Son galgga dam buokvægalaža suogjalusa vuolde šaddat suogjaluvvut ja varjaluvvut.

Daggar olmuš assa ovta fria gavgugest. Su vieljai vaiddalægje i mate ige oazo oudanbuktet maiddege vaiddalusaid su vuostai. Laka i sate dubmet su. Alla gædgesæidne čuožžo su ja varramavsatægje gaskast. Su sielo vašalaš i mate vahagattet su. Son læ bassebaikkai bæssam; — dastgo sust læ suddoi andagassi addujubine.

Daggar siello læ maidai rigges. Sust læk davverak alnest, mak æi sate suoladuvvut, ja mak æi nubbastuva, ja mai vuostai Alaska ja Kalifornien golle i læk mikkege. Son læ riggasæbbo go buok ruttaja gavpeolbmak mailmest. Son suitta ovta arbbeoase, man mavsolašvuotta bista vel dallege, go buok ædnamlas bankoseddalak læk arvosek massam. Son matta cælkket nuftgo muttom spanskalaš sadagolmai, gæsa Venedig ruttakammar çajetuvvui: »Mu gonagasa ruttakammarrest i gavdnu obba bodnege.« Sust læ dat davver Kristus, gæn bokte son læ ožžom gurremættom agjaga buok çæra davveridi.

Okta daggar oskolaš siello læ assurerim su hægas. Son læ mašost, dapaturvus dal mi datto. I mikkege mate su vahagattet. Lonimbankok ožžuk bankarouta spelit -- nælgge ja rottodavdda oazžo læt birra buok -- buocalvasvuotta ja moras oazžo su ala bcattet, son læ gærgos vuostaivalddet buok, maid almalaš ačče sadde su ala, lekus dat dærvæsvuotta daihe davdda, moras daihe illo, vaivašvuotta daihe bagjelmæralašvuotta, ællem daihe jabnem. Sust læ Kristus, son læ armetuvvum, ja sust læ suddoi andagassi addujubme. Damditi: »Audogaslædat, gæn bagjelduolbmam læ andagassi addujuvvum, gæn suddo læ eikkujuvvum.« (Sal. 32, 11.)

Vuoi ustebam, moft aigok don vælftat, jos don daggar stuora audogasvuoda bagjelgæčak? Manne ik dallanaga gitevašvuodain oamast dam davvera aldsesad, cælkededinad: »O, mu Ibmela ja bæstam, adde munji andagassi buok mu suddoidam!« Maid

matak don æmbo savvat? Igo læk dat dudnji galle, atte gæidno audogasvutti læ nuft garves ja bigjun du çalmi oudi? Dam læm mon dal gæçalam dudnji çajetet. O boade juo, siello, dam bale go ukša læ ravas! Rokkadala, de don oazok!

4. Loapadassi aigom mon çajetet muttom dovddomærkaid, mak çajetek, atte olmuš læ ožžom su suddoides andagassi.

Dam oase im sate mon mædda mannat. Ædnagak læk, gudek oalgotek, atte sin suddok læk andagassi addujuvvum, vaiko si dam æi çajet nuftgo sin ællemæsek siste. Mutto gavdnujek galle maidai mangas, gudek æi mate oskot ja arvvedet, atte dat cælkemættom arbmo læ sigjidi dapaturvam, ja atte si læk Ibmela manak. Sin bæivalaš ællem ja gævatus galle çajeta, atte si læk vagjolæme dam baskes balgga mielde, vaiko Hærra su visesvuodastes gavdna buorren dappat sin çalmid, nuft atte si æi ječa dam oaine. Dat læ damditi mu siskaldæmus savaldak, atte satašim Ibmel væke bokte daggar sieloi lutte bajasbottet audogalaš doaivo ja ilolaš roakkadvuoda. Damditi aigom mon çajetet muttom dovddomærkaid, mak davalazaçat oudanbottek, ja mak ferttijek gavdnut juokke armetuvvum sielo lutte, gutte læ ožžom suddo andagassi addujume.

Daggar sielok vaçotek suddo. Si dovdassek obba vaimostæsek ja siskaldas visasmattujumin, atte jurda sin suddoi ala dævdda sin morrašin ja atestusain, ja atte dat dødda sin nuft lossadet, atte si dam vuolde æi mate ællet. Suddo læ dat gærmaš, mi sin læ gaskam, damditi ferttijek

si dast ballat ja bataret. Dat læ dat mirko, man gææld si jovdde dam agalaš jabmema ja duššadame bakteravda ala, — danditi ballek si dast. Dat læ dat ægyptalaš vašalaš, gutte læ doallam sin fanggan garra šlavavuodast, damditi læ dušše jurda dam ala baccam sin vaibmoi. Dat læ dat davdda, man mañnel si ain guddek uddoid ja mærkaid bagjelistesek, ja mast si illa læk dærvasmuvvan. Dast si alma ferttijek ballat ja bataret ja vaimolažat aibašet, atte si ollaset bestujuvvusegje dam vaddost ja famost. Muite, moft nisson dam spitalaš Simon dalost čieroi su suddoides diti daggar ganjalravnjin, atte dast ligoi čacce bæste julgige bassat (Luk. 7, 38). Muite, moft Efesalažak albmoset boldde sin ibmelmættom girjidæsek (Ap. dag. 19, 19.) Muite maidai, man vuollegažat ja čiegnalasat Paulus morašti ja čieroi su nuorravuoda suddoid, go son čali: »Mon im læk dokkalaš apostalen go ččujuvvut, dainago mon lœm doarradallam Ibmel særvvegodde.« (1 Kor. 15, 9). Vuoi ustebam, jos don ælœk rafhest ja buorre ustebvuodast suddoin, de ik læk don vissa vela soappam Ibmelin, don ik læk dokkalaš albmai; dastgo alme hævasvuotta ja audogasvuotta ænaš oasest boatta dast, atte olmuš ollaset gaidda erit suddost.

Sielok, guđek suddoi andagassi addujume læk ožžom, rakistek Kristusa, sin bæstesek, buok ænemusat. Sin vaibmo læ čadnujuvvum Jesusi. Su persovna, su nama, su dakko, su ruossa, su varra, su ouddamærkka, su sadne, su datto, su bæivve, su ravvagak — dak buok læk mavsolaš ja rakis dingak daggar

sieloidi, gæidi son suddoid læ andagassi addam. Dat ibmelbalvvalus ja dat sadne, mi Jesusa aleda, bukta dam oskolaža vaibmoi ja milli dam buok stuoremus ja havskamus navdašeme. Dak girjek, maid sistdoallo læ Jesus, læk kristalaža rakkasemus lokkamgirjek, ja dak olbmuk, gæi lutte son merkki Jesusa lagašvuoda, læk su særvveguimek.

Jesus namma læ sigjidi okta olgusgolgatuvvum vuoidas, ja dat čuogja sin beljin stuora lieggosvuodain. Äi vainok si maidege hævasæbbo go su. Son læ sin lonistægje, sin baiman, sin gonagas, sin gievras bæste, sin armogas, oskaldas oapestægje ja doalvvo. Son læ sin doaivvo, sin illo sin buok. Jos sist i lifči Jesus, de si lifče dak buok likkotemus olbmuk ædnam alde. Ouddal stovašægje si, atte bæivaš almest valddujuvvuši go atte Jesus, sin hægga, eritvalddujuvvuši sin vaimost. Vuoi ustebam, daggar olbmuk, guđek sardnuk dušše »dam rakis Ibmel« birra, »dam buokvægalaža birra almest,« ja »dam stuora sivdnedægje« birra; mutto æi namat goassege Jesus Kristusa, dam olmušvuoda bæste ja lonistægje, i vissa daina galle læk mikkege likkolaš ja audogalaš doavoid sielo dilest. Maid cælkka basse čala dam birra? »Gutte i gudnejatte barne, i gudnejatte ačege, gutte læ su vuolgatam.« (Joh. 5, 23). »Jos oktage i rakist Hœrra Jesus Kristusa, son lekus garroduvvum.« (1 Kor. 16, 22.)

Sielok, guđek suddoi andagassi addujume læk ožžom, læk vuollegaža. Si æi mate goassege vajaldattet, atte armetægje fria armost læk si bestujuvvum, ja dat læ, mi sin

vuollegašvutti doalla. Si læk raddek olgusrottijuvvum dolast. Si læk fangak, gudæk lifõe ferttim agalažat bisot sœvdujadasa lakkin, jos Ibmel su stuora armostes i lifõi bæstam sin dam giddagasast erit. Si legje hiras čagjadam savcak, gudæk legje duššadume alla gaisa hui lakka, dallego dat buorre baiman Jesus ocai ja gavnai sin. Mibe sist dal læ, manditi si matašegje læk goarggadak? Mon dieđam, ætte gavduujek galle čævllas bask. Mutto mon ferttim dovdastet, ætte daggar olbmuk buok Ibmela sivdnadusai sœrvest læk dak jallamusak, ja ballamest læ, ætte daggar kristalažak mangan sarje rakadek aidsesæsek. Suddoi andagassi addujubme dugjo dabalažat vuollegašvuoda miela, daggar miela, mi læi patriarkast Jakobest, dallego son colki: »Mon læm uceeb go buok arbmogášvuotta ja buok dat eskaldasvuotta, maid don læk čajetam du balvvalægjasad.« (1 Mõs. 32, 10). Dat sœmma vuoiŋa læi maidai Paulusest, dallego son celki: »Munji dam buok hœjomussi buok basse olbmuin« j. n. v. (Ef. 3, 8.) »Mon læm stuoremus siddolaš.« (1 Tim. 1, 15.) Rakis ustebam, jos moai æm sate maidege namatet nuftgo ječame œrago suddo, vaillevuoda, mæddema ja rašševuoda, de i soaba monnoidi mikkege æra biktasid go vuollegašvuotta.

Armetuvvum sielok læk bask daihe basotuvvum. Sin stuoremus halidus læ sudnji vagjolet dokkalažžan, gutte gajoi sin duššamest ja čovdi sin suddo ja bærgalaga badin dam varas, ætte si su dato galggek dakkat ja hærvasmattet su sikke rubmašin ja sieloin, mak goabbašagak gullaba sudnji. Moft galgam mon

Hœrrasam makset buok sin buoreda goi oudast, maid son munji læ dakkam? — dat læ kristalaža stuoremus gačaldak. Dat læi dat jnrda, mi apostal Paulus aji su stuora osko bargosis, ja mi dagai su nuft vaibasnoetosen rakisvuodast. Dat læi dat likkolažžan dakke dovddo dam vuostai valddujuvvum suddoi andagassi addujumest, mi Sakkæus viggati loppedet bæle su obnudagast vaivašidi ja makset njæljegærddasažat buokaidi, gæid son læi bættam. Ustebam, jos don oainak ovtage, gutte kristalašvuoda dovdasta, mutto ælla oažalažat, daihe jos don ješ læk okta daina, de muite apottal Pietar sane: »Si læk vajaldattam buttastusa sin ouddalaš suddoi næsek.« (2 Piet 1, 1.) Mutto jos don čajetak munji ovtta olbmu, gutte ævtodatolažat ælla ibmelmættom allema ja almken čuožota, ætte su suddok læk sudnji andagassi addujuvvum, de duostam mon stuoremus visesvuodain cælkket, ætte daggar olmuš læ stuora čagjadusast, ja sust i læk mikkege guoratallamid suddoi andagassi addujumest. Mon im jake dam, vaiko vel engelge almest dam sardnedifçi, ja mon rokkadalam duge, ætte don ik galga dam jakket, amad ješge dam sœmma čagjadussi joavddat. Suddoi andagassi addujubme i mate ovtastattujuvvut suddo haloin ja suddo rakisvuodain. Dat læ lika vægjemættom go čacce ja oljo ovtta sagjai sægotet. Buokak, gudæk læk Kristus varast bassujuvvum ja suddost buttestuvvum, læk maidai basotuvvum su vuoiŋa čađa.

Armetuvvum sielok addek maidai mielastæsek andagassi æraidi.

Si buorre mielast suvvek dam, maid si ječa læk muosatam. Si æi logatala sin vieljaidæsek rikkosid. Buok sin *gævatusasek siste, gæccælek si rakisvuoda čajetet, nuftgo maidai Kristus læ sigjidi rakisvuoda čajetam, daggo bokte atte son ješječas sin oudast læ addam. Si muittek, moft Ibmel Kristus diti læ addam andagassi buok, ja sin viggamvuotta læ dam sæmna dakkat lagamužasek vuostai. Vissasi læ galle nuft, atte si stuora morrašin ja vaibmobakčasin šaddek fuobmat, atte si dast nuftgo ædnag æra dingaiguim bacek stuora vølge vuollai; mutto almaken læ sist viggamvuotta dam ala. Dat læ dat ragje, man vuostai si læk raččamen. Okta soappamættom, vašeguodde, bahain mavsatalle ja ridohalolaš kristalaš læ okta hæppad kristalašvuodast. Illa læ daggar olmuš goassege vuoinast vèllam Jesus julgi oudast, fatmastam su ja rokkadallam suddoides andagassi, iige oro son læt jurdašam, atte son ačče min rokkadusast bæivalažat rokkadalla ješječas vuostai, go son dego lifči cælkemen: »Ale adde andagassi mu velgidam; dastgo mon im andagassi adde mu velgolažaidasam.« Mutto ain vaddasæbbo læ arvvedet, maid daggar olmuš galgga alмест dakkat, jos son dokko vel matašige bæssat. Buok jurddagak ja arvvalusak alme ja audogasvuoda birra, mai siste i gavdnu andagassi addujubme, læk dušše guoros oalgotusak.

A n d a g a s s i a d d u j u b m e læ dat okta aidno gæidno, man alde juokke lonistuvvum siello albmai sisamanam. Andagassi addem læ dat aidno sivva, man bokte mi čada buok agalašvuodaid oažžop alмест orrot. An-

dagassi addujubme læ dat avnas daihe tæksta, mi fast ja fast buok agalašvuodai čada gerddujuvvu. Dat læ dat sagastallam avnas dam ollesvutti boatam særvvegoddest, ja dat læ buok almalaš assid ramaduslavla. Duodaid, — okta vašeguodde, soappamættom siello ožuši su vuostas sisaloaidastemines albmai dallanaga oaidnet ja dovdat, atte dast i læk su baikke. Su vaimo dovdot æi heivve dam dobbe rađđijægje rakisvuoda lavllagin okti, æi mange lakai.

Ustebam, mon bijam du belji ja vaimo ouddi daid stuora duottavuodaid, Mon dieđam galle, atte duotta kristalažai lutte gavdnu ollo vaillevuotta, ja atte mæddadusak læk ædnag, dastgo olmuš dievas ollesvutti i ole nuft gukka go son dam suddolaš ædnam alde læ; mutto mon dieđam maidai, atte Ibmel famo ja naveaid adda dađemielde go bæivek læk, ja fertti-
jek ucceb ja æneb mærest gavdnut dak dovdomærkak, maid mon dast læm namatam, kristalažai lutte, dam sielo lutte, gutte læ ožžom su suddoides andagassi addujuvvut.

Im sate mon damge čiekkat, atte mon obba vaimostam savam, atte dak dovdomærkak, maid mon dast læm ouddandoallam, dugjošegje mangasa sielost duodalaš ješječasek gæccælæme, damditi aigom mon vèla vèhaš dam birra cælkket. Dađe bahabut læ min aige vuoinalaš dille dam lagan, atte duhati mielde læk olbmuk, gæk ječasek adnek kristalažžan; mutto goeina i gavdnu. uccemusge daina dovdomærkain, æige dieđe maidege dai birra. Si læk gastašuvvum, mannek girkest, æige mange hadde oudast datoši si æppeoskolažžan goččujuvvut; mutto

duotta gattamuš ja buoradus, audogassandakke osko, ovtastus Kristusin ja vuoina basotöbme, — dak læk sanelk ja dapatusak, maina si æi arvved maidege,

Jos dal daggar olbmui gitti dat ueca girjaš joavdda, mi galle læ vejolaš, de dam sistdoallo galgga jogo rafhetuttet sin daihe bajasbuktet sin lutte moare. Ilost læm mon, jos si rafhetuvvek, mutto morrašest læm, jos si moaraiduvvek; dastgo mu halidus læ rafhetesvuoda ožudet suddoi sist ælle ja moraškættes olbmui lutte. Mon savam, atte si Ibmel væke bokte morranifçe bajas sin varalaš nakkari siste, vai si boadašegje dovddat dam morašlaš duottavuoda, atte si vela æi læk ožžom sin suddoidæsek andagassi addujuvvut, atte sist i læk vela rafhe Ibmelin, mutto læk ain vagjolæme dam govddis gæino alde, mi agalaš duššadæbmai doalvo.

Mon ferttim dam fria ja čielggaset olgucælkket, must i læk loppe æra dakkat. I lifči dat must kristalaš oskaldasvuotta, rievtašvuotta igæ olmuš rakisvuotta, jos mon daid duodalaš osid čiegašim. Bibalest gavnam mon, atte dak læk duotta kristalašvuoda dovddomærkak; mutto oainam stuora vaillevuoda ædnag olbmai ja nissoni lutte birra buok. Mon ferttim dast arvvedet, atte si æi læk vela boattam gattavažžan Kristus lusa ja sust armo rokkadallam. Dastgo dat, gutte rokkadalla, son oazžo. (Math. 7, 8.) Moft galgašim mon sattet doaimatet ovta oskaldas sielo baiman goččoma, jos mon im čielggaset ja ollaset vnolasčalaši buok dam sieloidi avkken ja buristsivdnadussan? Ja manen avkken šaddaši

dat maŋašassi, jos mon čurvošim: Rafhe, rafhe! go i læk rafhe Ibmelin? Lifčigo dat vanhurskes dakko must, jos mon, nuftgo okta betolaš doavter, cælkašim, atte i læk mikkege heđid, go daddeke ašše læ daggar, atte si jotteles lavkiguim dam agalaš jabme ma ja hævvanæme vuostai mannek. Duodai sieloi varra galgaši gaibbeduvvut mu giedain, jos mon dudnji čalašim maidege æra go dam buttes duottavuoda. Jos čuojanas čielgasmættom jiena ouddanbukta, gi dalle algga soattai rakkamet?

Gæččal dal ješječad, mu ustebam, ouddalgo mi dam aše birra læk gærggam sardnoimest. Jurdaš darkkelet, maggar slajast du ibmelballo ja kristalašvuotta læ! Gæččal dam dai oudanbigjujuvvum dovddomčerkai mielde! Mon læm gæččalam du oudi bigjat nuft čielggaset ja ovtagærddasažat go læmaš vejolaš, amad don dam boastot ibmerdet. Jos don dieđak ječad lutte, vaiko vel dušše uecanašge, daina dovddomærkain, de gitam mon Ibmela dam oudast ja rokkadalam du obba vaimostam, atte don ollašuttašik vagjolusad dam algatuvvum geinod alde. Mutto don, gutte ik læk dovddam ja guoratalam maidege daina dingain, dudnji ferttim mon dieđetet, atte must læ stuora ballo ja saŋardæbme du sielo diti.

1. Vuost aigom mon juokke okti dam ueca girjača lokkidi bigjat dam oamedovdo gačaldaga vaimo ala: Lægodustdu suddoidadandagassi addujubme?

Mon læm dudnji cælkkam buok, maid mon dieđam dam birra. Mon læm namatam, moft dat læ darbašlaš suddoi andagassi addujume oazžot ja

läm muittalam, man lakai dat matta ožžujuvvut, ja läm maidai gæččalam arvosmattet ja ravvet du ožndet suddoi andagassi addujume. Ja buok maņemussi läm dovddomærkaid oud-danbigjam. Bija obba dam aše du vaimod ala ja jæra ješaldad: Længo mon ožžom andagassi addujume? Længo mon okta armetuvvum siello?

Daidak don oskot suddoi andagassi addujume ala. Don jakak, atte Jesus jami suddolažai oudast ja falla vel dam ibmelmættomus olbmuiģe suddoi andagassi addujume. Mutto lækgo don ješ osko siste oamastam Jesusa ja su vara čaða ožžom rafhe Ibmelin? Mi avkid læ dudnji dast, atte suddoi andagassi addujubme læ dudnji fallujuvvum, jos don ješ ik læk oase dast ožžom ja dovddat boat-tam suddoi andagassi addujume audo-gasvuoda? Maid væketa dat dam olb-mui, gutte mærrahæđest læ, atte gag-jomvanas baldast govddo, jos son dam sisa i mana? Maid dat væket buoccai, atte doavter sudnji adda dalkkasa, jos son dušše gæččea dam ala, mutto i ane dam? Jos don ješ ik vuostai-valde dam Ibmelest fallujuvvum armo du jabnemættom silod agalaš bæstu-jubmen, de šaddak don vissaset ga-đotussi mannat.

Rakis ustebam, jos don armo si-đak oažžot, de ferttek don dam oc-cagoattet dal ælededindad. Du suddok ferttijek dabe ođnamal-de juo eritsikkujuvvut Kristusava-ri bokte, javkkaduvvut ja ollaset maksu-juvvut. Nubbastus fertte šaddat du ja du lonistægjad gaskast. Du sud-doidad ferttek don osko bokte bigjat su ala, ja go don dam dagak, de Kristus vanhurskesvuotta rekinastujuv-

vu dudnji dego dat lifči du ječad van-hurskesvuotta. Su varra buttesta das-to dū oamedovdo ja dakka dam vielg-gaden dego muottag. Ustebam, moft matak don dego dukkoraddat du sud-doinad ja geppismielalažat ja jurdaš-kætta mannat ovta bæive nubbe ma-ņest dam gukkes agalašvuoda vuostai? Moft matak don ovta dimoge ket buorre mašost, go dieđak, atte don ik læk vuostaivalddam suddoi andagassi addujume, mutto atte don oroskoetta lakkanak dam agalaš dubmitusa vuos-tai? Moft matta dat læt vejolaš, atte olmuš buok æra ašin mænnodea nuft jiermalalažat, son čalla su testamentas jabnemængast ja muttomin oudal, son morraš adna su bællalažastes, su manaines, ja davja vel ordue su havd-dadæmesge, mutto su jabnemættom sielos — dam ala son i oaffaršua jurddagage, dego son i obba dieđašige, atte sust læ siello. Jurdaš dam ala, rakis lokke! Mon bivdam du nuft čabbat go satam; vuoi jurdaš juo! Jos don gavnak, atte du siello læ varno-tæbme, de daga jorggalusa dam bale go arbmobæivek læk, amad don okti dam sevdnjis audogasmættom agalaš-vuodast, gost i gagjajubme ja ruok-totmaccam læk vejolaš, duššas šaddat gattat du likkotes oagjebasvuodad.

Vidasæbbo ferttim mon cælkket dndnji ovta vieljalaš ravvim ja mana-dussane, dudnji, gæn oamedovddo duodasta, atte don ik læk Ibmele manna.

Du siello sæivvo hirbmus vara-læšvuodast. Jabmen matta du lusa boattet odne juo. Mutto jos don ja-mak dam dilest, mast don dal læk, de manak don agalaš gađotussi. Jos jabmen du rotte eit dabe du suddoi,

dak siste, de galgak don olgomus bæive bajasēužželet du suddo nodinad ja ferttek ouddanloaidastet daina Ibmel duomo ouddi. Jos don jamak ouddal go armo læk ožžom, de don maidai arnotaga bajasēuožželak dam manemus bæive, ja alma arnotaga ferttek don eritvuolget Ibmela muođoi oudast dam agalaš helvet giksai; dastgo »gosa muorra gaeča, dasa dat bacca vællat,« cælkka Hærra. Okta hirbinus miekke læ dat agalaš dubmitus. Dat agalaš jabmen hænga dego vuoktačalmest du oaive bagjel, dat hænga du diettemættom jabmenbodo alde, man boattem læ eikkujuvvum du oudast. Vuoi mon hirmastuvam, imge arved moft matta dat læt vejolaš, atte go don dam buok dieđak ja almaken læk oagjebas ja moraskættesen matak oadđet ovta ijage du oadđemsajestad; dastgo gaeča duodai læ dušše okta lavkke duja jabmeu gaskast. Jos don ik læk vela ožžom suddoi andagassi addujume manen avkken læ dalle dudnji kristalašvuoda namma ja du oalgotuvvum buorre vuotta?. Don manak girkest, dust læ bibal, daida maidai læt rokka-dusgirje dust ja salbmagirje ja man-ga čera bajasrakadus-girjek bæggalmas vuoijalaš girječallin. Don finak ibmelbalvvalusast ja guldalak sarne. daidak don maidai davja altarest mannat; — mutto mi avkid læ dudnji buok dast, nuft gukka go don ik læk okta armetuvvum Ibmel manna? Ad dekgo dat olgodes vuttivalddemak ja harjetusak vela uccemusge doaivo audogasvuoda birra? Addekgo dak dudnji duotta rafhe, ilo ja jedđetusa? Æi eisegē, don ik læk maidege čera ožžom buok dai siste go aiggasaš ja

nokkavaš dingaid, mak æi satte du væketet æige avkotet jabmen siste, jos du suddok æi læk dudnji andagassi addujuvvum; dastgo nuft gukka go don Ibmel hæga ik læk ožžom læk du harjetusak dušše jabma dagok, maina i læk mikkege arvoid Ibmel čalmi oudast, nuft gukka go dak æi olgusgolged dam ælle oskost.

Don ik læk vela armo vuostai valddam, ja almaken dorvastak don ja doaivo anak Ibmel valbmolađešvutti, nuftgo don ješ cælkak. Mutto manditi galgga son armetet du, go don ik jorggal ječad, su guvllui ja alge vagjolet dam balga mielde, maid son du ouddi læ rappam? Dat læ galle agalaš duottavuotta, atte son læ vaibmolađes. Son læ cælkemættom, arvedmættom ja imaštatte vaibmolađes buokai vuostai, guđek Jesus namast bottet su lusa.

Mutto go don su dato bagjelgæčak, ikge vagjol su balgga uielde, mutto ješ du jallavuodad siste valljek gæppasæbbo balgga albmai, de don šaddak fuobmat, go du jabmemættom siello agalažat lappu, atte jabmem manjel i gavdnu mikkege arkalmastemvuodaide ige mikkege armoid dāgar sieloidi, guđek aigest dabe læk bagjelgæččam dam fallujuvvum armo.

Don ik læk ožžom suddoi andagassi addujume; mutto don logak læt dam doaivo aldad, atte okti fidnek dam. Maid don daina oaiveldak, dam im arvved mon. Orro mu mielast dego don gæččalifčik du oamedovdo jiena buvitet. Man ala matak don vuodđodet du doivod dam harrai, atte don dastmanjel galgak šaddat æmbo sogjel ja æmbo gærggad armo occat ja suddoi andagassi addujume Ibmel

lutte, go don læk odne. »Dal læ dat vuogas aigge, dallæ audogasuoda bæivve.« Dal mattep mi ællemlaibe, dam almalas manna boagget. Dat stuora sabat, Hierra bæivve, su duobmobæivve boatta jottelet, ja dalle i mate šat oktage æmbo barggat. Dat 7id basuna galgga fargga ūogjat. »Vækka ja rika læ šaddam min Ibmelæmek oabmen ja fabmo su vuiddujuvvuma oabmen.« (Alm. 12, 10.) Vuoi dasto dam dalo, gost occaluvvu dat Kristusa varain baidnum badde (Joh. 2, 18), ja gæn uksamuorra i læk vuiddum Ibmel labba varain. (2. Mos. 12, 13.)

3. Dal jorggalam mon ječam duodalaš ja baggiægje bovddemin buokaidi dam girje lokkin, guđek rievtalašat ja vaimolašat aibašek suddoi andagassi addujume maŋŋai.

Mon im dieđe, gi don læžak, ja mi du ædnamlas fidno læžža: mutto olles roakkadvuođain cælkam mon dudnji: Boađe osko bokte Jesus Kristus lusa ja don oažok armo ja andagassi addujume, giikkenassi don læžak, allag daihe vuollegas, rigges daihe vaivas, bardne daihe nieidda, agja daihe manna, olmai daihe nisson. Boađe roakkadet, alege bala, atte don eritnordastuvvut. Ik don læk hæjob go Manasse ja Paulus læiga ouddalgo soai jorggalusa dagaiga daihe David ja Pietar maŋŋelgo soai jorggalusa dagaiga. Boađe Jesus lusa, de oažok don suddoi andagassi addujume fria alma ruđa ja mavsoŋaga.

Mutto ale jurdas, atte don vuost stuora dakkamuša ferttek doaimatet, man bokte don šaddašik dokkalæbbo Ibmeli. Daggar jurda læ ædnamlas ja guoros oalgotus. Evangelium bov-

de du boattet aido daggar go don læk, ja jure daggar go don læk vuostaivaldujuvvuk don. Don jurdašak, atte olmuš vuost gatamušain ja ællem buoradusain fertte soabatet ješječas Ibmelin ja dasto maŋŋel boattet Kristus lusa; mutto evangelium oapata migjidi, atte Ibmel læi Kristus siste ja soabati mailme ješječaines. Kristus læ migjidi gæino rabastani, ja mist i læk dal ærago dam rabastuvvum gæino mielde vagjolet njuolgga Ibmel lusa. Olmuš jurdaša davja, atte su vaibmo ja ællem galgga nubbastuvvat ječas bargo bokte, son račča ja bargga, nuft atte bivastak golgga su gallost ječas soabatet Ibmelin ja su usteben šaddat. Mutto evangelium oapata migjidi, atte mi Ibmela usteben šaddap Kristus čađa, juo ouddal go mi maidege burid sattep dakkat, mi læ dokkalaš Ibmeli.

Dubme dal juo, rakis lokke, goabba dal læ duotta kristalášvuotta daihe goabba evangelium duotta ja ilolaš saga sistesdoalla? — Vuost vuoiŋa šaddok ja maŋŋel rafhe Ibmelin, vai vuost rafhe Ibmelin ja maŋŋel vuoiŋa šaddok? Vuost bassevuotta ja maŋŋel andagassi addujubme, vai vuost andagassi addujubme ja maŋŋel basse ællem? Vuost balvvalus ja maŋŋel ællem ja vuost ællem ja maŋŋel balvvalus. Du ječad vaibmo matta dasa addet buoremus vastadusa.

De boađe dal mieđamanas vaimoin ja rievtaš halidusain dam davvera vuostaivalddet alma jurdaškætta, maid ja man ollo don mielddad galgak buktet! Boađe ja vuostaivalde iloin ja alma mavsekætta dan, maid Kristus dudnji falla! Boađe buok du suddoidadguim, ale mainage æra ad-

daldagain go halidusain suddoi andagassi addujume oazžot ja armo Ibmelest. Ja nuft vissaset go Ibmele basse čallagest almostuvvam sadne læduotta, nuft vissaset šaddak don audogassan.

Daidak don cækket, atte don ik læk gelbolaš, ik don læk dokkalaš, daihe ik don læk olgusvallijjuvum oasalažžan šaddat dam arbmoi. Mon vastedam dasa: Don læk okta suddolaš, don dovdak dam ja halidak audogassan šaddat. Maid darbašak don dalle æmbo. Don læk okta daina, gæn Jesus, suddolažai usteb, bođi mailbmai bæstet. Boađe, boađe odne su lusa, ja ællema galgak don oazžot. Valde su ječas sane mieldead, ja son armostes vuostaivaldda du ja gulla du rokkadusa. Muittal sudnji buok, maid don dovdak vaillomen du sielost, ja mon dieđam, atte son aiggo merkkit ja guldalet du rokkadusa. Cælke sudnji, atte don læk gullam atte son vuostaivaldda suddolažaid, ja atte don læk okta daina. Cælke sudnji, atte don læk gullam, atte sust læk agalaš ællem čoavddagak, ja rokkadala sust, atte son luoitta du sisa dam agalaš ællemi. Cælke sudnji, atte don boađak dorvastedinad su ječas loppadusa ala ja rokkadala su, atte son sanes doalla ja dakka su loppadusaides mielde. Čuovo dam mu vieljalaš rađe buok ovtagærddan ja vaimo rievtalašvuoda; ja mon dakedam mu sillom dam ala, atte don duššas ik galga rokkadallat. Daga nuftgo mon læm cækkkam, ja don galgak gavdnat Jesusa »oskaldassan ja vanhurskesen, nuft atte son andagassi adda dudnji buok du suddoid ja buttesta du buok vanhurskesmættomvuodast.« Joh. 1, 9,

4. Buok manemussi aigom mon cækket moadde ravvimsane dudnji, mu ustebam ja vielljam, gutte lækožžom suddoi andagassi addujume.

Dudnji læ vaibmolađesvuotta dapeutuvvam, don læk armetuvvum. Dieđe ja dovda stuoresyuođa du vuoigadvuodainad, ja oapa avvodet Hærra siste! Mi læp buokak stuora suddolažak ja læp čobmin suddo suddo ala, mak galle daiddek čikkusest læt olmui čalmi oudast, mutto Ibmele basse ja buttes dollačalbme oaidna daid buokrakkan oktanaga. Almaken mist læ Kristusa rakisvuotta, mi manna bagjel buok jierne ja dieđo. Dam ala oskop ja dorvastep mi. Mi dovdap ja guoratallap čiegnalas bakčasin, atte min vaibmo læ okta aja dasa, mi baha læ; ja dat læ ješaldest Ibmele dokkimættom; mutto mist læ okta æra aja Jesusa varast hui stuora bæstemfabmon, ja dam agjaga lusa batarep mi bæivalažat, vai mi buttestuvvup min vanhurskesmættomvuodastæmek. Mi ferttep famolaš vašalažai vuostai soattat; mutto min soattehærra ja oudastolmai læ sagga famolæbbo, ja son læ loppedam min mielde læt buok beivid. Manditi galgaši dalle min vaibmo atestuvvat? Manditi galggap mi dalle læt nuft morrašest ja uccan roakkadak? Vuoi dadde, man mi læp uccan oskolažak. Manne læp mi nuft arge?

Alggop mi dal anggeret barggat ouddanæme ja šaddo ala min Hærramæk Jesus Kristus armost ja dieđost. Morašlaš læ go olmuš dutta dušše uccanaš kristalašvutti ja buorrevutti; mutto dat læ ilolaš go mi oaidnep muttomid angervuodain barggamen

bóattet ouddalidi. Mi æp berre duttat dam dittoi, mi mist læ; mutto mi berrep æmbo ožudet, nuft maidai osko ja rakisvuotta dat berre min lutte lassanet, ja juokke dafhest berre kristalašvuotta min lutte ouddanet famost angervuodast, duodalašvuodast ja ællem' siste ouddanboattet stuoreb ja šærradæbbo čuovgast, nuft atte mi vaibmolæbbo rakistep min bæstamek dam Hærra Jesusa ja duodalažat hilggop buok, mi baha læ. Vare mi buokak bæivalažat čajetifčimek, atte mist dabe i læk bisovaš baikke; mutto atte mi læp abmasak ja matkalažak, guđek læp hoapotemen dam agalaš sidsæmek — dam almalaš vauhemi ædnami. Vare mi alelassi juokke baikest lifčimek garvoduvvum dam Hærra Jesus Kristus olles garvoi sisa.

Mi berrip ouddanet dam sisa nuft, atte mi oaidnep æmbo ja æmbo su ibmašin ja æmbo dovddat su rakisvuodast, æmbo oažžop su birra diedo, ja æmbo halo oažžop juoga dakkat su ja su rika oudast. Buok dat berre læt min vaimo siskemuš halidus. Ollo læ vela min lutte, mi berrisi læt æra lakai. Duodai berrep mi buokak rabbat ouddanet ja bajasšaddat min Hærramek Jesus Kristus armost ja duottavuodast.

Mutto lekop mi maidai angerak væketet ja avkken šaddat æraidi sin sieloidi agalaš buorřen. Morašlaš jurda læ, atte olmuš okto galgga vagjolet albmai, damditi berre mist læt duodalaš viggamvuotta alsesæmek særvegui-

mid oažžot vagjolæbmai dam baskes gæino alde. Sani, dagoi ja gævatusaidæmek bokte galggap mi gæčcalet olloid gæsotet dam Ibmel labba čuovvot. Æp berre mi vajaldattet, atte juokke olmuš, nuorra ja boares, gæk minguim dabe ædnam alde vagjolek, galggeke oanekaš aige gæčest læt jogo almest daihe helvetest. Gaskabaikke i gavdnu. Damditi celkop mi alelassi, go dilalašvuotta læ juokke olmui, nuftgo Moses celki su makases Hobabi: *Manna minguim, de mi aiggop dakkat burist duvuoštai.* “ 4 Mos. 10, 29.

Man duotta dadde dat sadne læ: „Daggar siello, mi buristsivdneda, galgga aiggai boatet, ja dat, gutte adda ærasidi jukkat, son oažžo maidai ješ jukkat“. Sannel. 11, 25.

Mutto buok oudemusta, vare Hærra oapatifči min æmbo ja æmbo ællet osko siste su ala. Lekus alelassi min rakkasæmus baikke su čadanavlljuvvum julgi baldast. Vællajekop mi alo dam ælle čacce-agjaga lutte. Lekus min bisovaš biebmo dat atte alelassi osko siste navdašet su rubmaš ja vara. Dat čabbasæmus ja rakkasæmus govva min sielo čalmi oudast lekus Kristus rnosaa alde, go son jabma min suddoi oudast, ja Kristus bajasčuožželam havdest

migjidi vanhurskesvuottan, ja Kristus nuftgo min bajemuš papp, čokkadedin Ibmel olgiš gieđa boelde, bæloštedines min, ja manemussi — buok mailme duobmar — gutte alme balvai siste farga galgga boattet ja čoaget biras buok su oskldas vieljaides ja oabaides ja doalvvot sin su almalas rikases. Dat læ dat, mi alelassi berre læt min vuoiŋalaš čalmi čigŋa.

Vagjolekop mi vanhurskesvuoda bæivaša ollest čuovggasest, nuft atte mi ouddanifčimek min osko šaddost! Allop mi læp šaddotes muorai laganak, mak jabmek ja goldnek. Addus Hærra migjidi armo oaidnet čielggasæbbo ja buttasæbbo su gæinoid, nu atte mi erotusa dagašæimek dast, mi su gæidno læ. Vare Hærra maidai rabaši min beljid, nuft atte gulašæimek su jiena ja čuvošæimek dam.

Celkkop mi buok dam mailme dingaidi, mak viggek min ja min bæstamek gaski boattet ja hædošet vagjolæme gæino alde: »Gaiddet erit gæino alde!« Allop mi gukkeb doala

gidda daina boares harjanemin, amasek dak dego mierkka bagjanet min sielo čalmi ouddi ja eritčiekkat sielo usteba mist. Aivestassi su čuovggasest oaidnep mi čuovggasa ja šaddap liegaduvvut ja ællatuvvut. Sirrijuvvum sust erit šadda mailbme okta sevdnjis ja galbma mæcce. Mi berrep davja muitolet aldsesæmek dam vastadusa, maid muttom boares filosoffa Athen gavpugest addi, go dam aige famolæmus radđijægje ædnam alde (Aleksander dat stuores) jærrali: »Maid sidak don atte mon galgam dudnji dakkat?« Olmai vastedi: »Mon im siða imge haled maidege æra dust go dam, atte don galgak morddelet erit, vai bæivaš oažžo baittet mu ala« Lekus dat minge sittamuš vuoiŋalažat, atte vanhurskesvuoda bæivaš ožuši baittet min ala. Adnop mi dam mailme burid nuftgo Paulus, gutte cælkka: »Du ođairakkan, mon anam maidai buok vahagen Kristus Jesus, mu Hærram, dieđo allagvuoda ektoi.« (Fil. 3, 8.)

Ja dal, mu rakis ustebam, ravvim mon du dam oktonassi vises ja arbmogas Ibmeli, min bæstai, sudnji, »gutte læ famolaš du varjalet buok jorralusast erit ja ouddandivvot du su hævasvuodas muodoi ouddi laitte-mættosen avo siste.«

~ „Nuorttanaste“ ~

(okta njälje-sidok ucca bladaš) olgusboatta guovte gærde manost, dam 15ad ja 30ad bæive juokke manost ja maksa jagest dušše

— ovta kruvna (kr. 1,00,) —

ja jakkebælest maksa dat

— vitta loge evre (kr. 0,50.) —

Jurdaš, atte dušše ovta kruvna oudast matak don oažžot olles jage lokkusa — namalassi juokke guovte vakko gœčest.

„Nuorttanaste“

muittala alo ođđasid ja muittalusaid sikke olggo- ja sistædnamest ja dapatusai birra juokke guovlost. Blade vuostas bittak læk alo religionalaš bittak, mak læk sikke bajasrakadussan ja bajasčuvgettussan Samidi. Dat læ stuora avkken ja dietton Samidi, ja bukta ollo buore juokke Sabmelažži, gutte dam doalla. Damditi berre juokkehaš, vuostamusta ja oudemusta dinggot ja doallat dam, gutte halida Samegiela lokkat ja diedo oažžot.

„Nuorttanaste“

matta dinggujuvvut juokke poastarappe bokte ja kommiššonærai bokte daina moaddelagaš sajin, ja erinoamačet matta dat dinggujuvvut blade ekspedišonast

Sigerfjord, Vesteraalen

Laponica 954.

manost,
dušše

oažžot
gočest.

namest
æk alo
čuvggi-
bukta
berre
, gutte

onærai
linggu-

alen

